

CVIČENÍ Č. 6

ZDROJE DOSTUPNÝCH INFORMACÍ**Zadání:**

Znalost zdrojů informací, které jsou obsaženy ve výzkumných projektech, informačních systémech, databázích či různých sbornících a ročenkách, je často v geografické praxi velice užitečné. V dnešním cvičení se tedy zaměříte právě na vyhledání informací o jednotlivých agenturách, které tyto informace poskytují.

Úkol budete zpracovávat ve čtveřicích, přičemž každá čtveřice bude mít za úkol zpracovat co nejpodrobněji danou agenturu, organizaci či instituci.

Pro jednotlivé údaje budete používat kódování podle převažujících údajů a to následně:

Tab. 1: Kódování jednotlivých fyzicko-geografických disciplín.

G	Geologické
P	Pedologické
H	Hydrologické
K	Klimatologické
B	Biogeografické
V	Využití území

ROZDĚLENÍ JEDNOTLIVÝCH ORGANIZACÍ (PRÁCE VE ČTVERČÍCH)

1. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR <i>Novotná, Maixnerová, Novotný, Majkus</i>
2. Česká informační agentura životního prostředí (CENIA) <i>Matuszczyk, Tesařová, Havelka</i>
3. Český geologický ústav (ČGÚ) <i>Kalová, Dohnalová, Špániková, Minka</i>
4. Český hydrometeorologický ústav <i>Leischner, Kovářová, Boucník, Kartous</i>
5. Český úřad zeměměřičský a katastrální, Katastrální úřady <i>Kura, Vranka, Kristianová, Kopecká</i>
6. Ministerstvo zemědělství ČR <i>Lichter, Macík, Podhrázský, Černá</i>
7. Ministerstvo životního prostředí <i>Bušková, Janák, Zemánek, Žák</i>
8. Okresní úřady a Krajské úřady <i>Plojhar, Málek, Dokoupil, Holata</i>
9. Povodí v ČR (akciové společnosti) <i>Brodský, Dvořák, Korvasová, Orlíková</i>
10. Státní fond životního prostředí ČR <i>Svatoň, Vrána, Trnková, Krejčí</i>
11. Ústav ekologie krajiny <i>Vank, Greň, Schönvický</i>
12. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) <i>Adlerová, Řehůřková, Schönová, Zavřelová</i>
13. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) <i>Hortvík, Obšil, Šilhák, Pekař</i>
14. Vojenské lesy a statky, s.p. <i>Džugan, Vrabel, Hrnčiar, Bodnár</i>
15. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM) <i>Míka, Michalová, Sošková, Mikula</i>
16. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) <i>Šujanová, Poulová, Fadrný, Kubiček</i>
17. Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka (VÚV) <i>Skryja, Leitgeb, Švik, Pavelka</i>
18. Další možné zdroje (Lesy České republiky, UNIGEO, a.s. a další) <i>Doležalová, Buryšková, Šindelková, Bilíková</i>

<u>Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK)</u>
B, V
Komentář
<p>Předmětem činnosti AOPK ČR je sledování stavu, změn a vývojových trendů vybraných biotopů a populací ohrožených druhů a krajiny. Dále také vede Ústřední seznamu ochrany přírody (ÚSOP) a centrální státní dokumentaci ochrany přírody a krajiny, specializované knihovny a správní archivu. Má na starosti vytváření, správu a vedení Informačního systému ochrany přírody (Portál ochrany přírody a Mapový server) a odbornou podporu výkonu státní správy.</p> <p>Zabývá se rovněž metodickou a znaleckou činností, a to zejména prostřednictvím regionálních pracovišť (6 krajských středisek). Stará se o výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny na území 24 chráněných krajinných oblastí a na ostatním území ČR v rozsahu daném zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a to zejména prostřednictvím 24 regionálních pracovišť.</p> <p>AOPK realizuje praktická opatření na ochranu přírody a krajiny na území 24 chráněných krajinných oblastí a maloplošných zvláště chráněných území, tj. národních přírodních rezervací a památek na území celé ČR, včetně vymezování bezzásahových lokalit (budoucích pralesů).</p> <p>Předmětem činnosti této agentury je také administrace celostátních dotačních programů (zejména krajinotvorných programů) i vybraných fondů Evropských společenství zaměřených na ochranu přírody a krajiny, stejně tak jako vyplácení finančních náhrad za ztížení zemědělského a lesnického hospodaření a při hospodaření na rybnících.</p> <p>Spravuje státní majetek ve zvláště chráněných územích ČR. Šíří informace v oblasti ochrany přírody a krajiny, zabývá se poradenstvím a vzděláváním (EVVO).</p> <p>Zajišťuje mezinárodní spolupráci v ochraně přírody a krajiny.</p> <p>AOPK ČR je mj. členem konsorcia Evropského tematického střediska biologické rozmanitosti a vědeckým orgánem Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (CITES) v ČR.</p>
Dostupné informace
<p>B</p> <p>Druhová ochrana</p> <p>I přes svou poměrně malou rozlohu se Česká republika vyznačuje velkým bohatstvím druhů rostlin a živočichů. To je dáno zejména její polohou na hranici několika biogeografických oblastí, ale také historickým a kulturním vývojem. Celkem bylo zaznamenáno více než 2 700 druhů vyšších rostlin, 2 400 druhů nižších rostlin, 50 000 druhů bezobratlých a asi 380 druhů obratlovců (rozmnožujících se v ČR).</p> <p>Druhová ochrana je jedním ze stěžejních úkolů AOPK ČR. Spočívá zejména v získávání informací o rozšíření a početnosti zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů, tzv. mapování druhů, a sledování dlouhodobého vývoje společenstev a populací druhů na vybraných lokalitách, tzv. monitoring.</p> <p>Data získaná v rámci výše uvedených činností se vyhodnocují a slouží jako podklad pro přípravu: červených seznamů, červených knih, plánů péče o zvláště chráněná území, chráněných území Evropské unie - NATURA 2000 a soustavy SMARAGD Bernské úmluvy, vymezení botanicky významných území, nových právních norem a jejich novelizaci.</p> <p>Pro vybrané druhy rostlin a živočichů se připravují záchranné programy, jejichž cílem je minimalizovat negativní faktory způsobující ohrožení daného druhu a zvýšit početnost populace na úroveň nezbytnou pro trvalou existenci druhu.</p>

B

Na stránkách AOPK ČR lze najít informace o obecné ochraně přírody a krajiny. Tato kapitola obsahuje následující podkapitoly. [Krajinný ráz a výstavba \(územní a stavební činnost, drobné stavby\)](#), [ÚSES](#), [dřeviny rostoucí mimo les](#), [památné stromy](#), [geograficky nepůvodní druhy](#), [významné krajinné prvky](#), [přechodně chráněné plochy](#) a [neživá příroda](#).

V

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) je organizační složkou státu a zastřešující organizací pro jednotlivé správy chráněných krajinných oblastí (správy CHKO) v České republice (vyjma Správy chráněné krajinné oblasti Šumava). Správy CHKO jsou správními úřady a zároveň regionálními pracovišti AOPK ČR. AOPK ČR zabezpečuje výkon státní správy v oblasti ochrany přírody pouze prostřednictvím správ CHKO, není tedy bezprostředním vykonavatelem státní správy.

Seznam CHKO s odkazy na webové stránky Správy příslušného CHKO.

[CHKO Beskydy](#), [CHKO Bílé Karpaty](#), [CHKO Blaník](#), [CHKO Blanský les](#), [CHKO Broumovsko](#), [CHKO České středohoří](#), [CHKO Český kras](#), [CHKO Český les](#), [CHKO Český ráj](#), [CHKO Jeseníky](#), [CHKO Jizerské hory](#), [CHKO Kokořínsko](#), [CHKO Křivoklátsko](#), [CHKO Labské pískovce](#), [CHKO Litovelské Pomoraví](#), [CHKO Lužické hory](#), [CHKO Moravský kras](#), [CHKO Orlické hory](#), [CHKO Pálava](#), [CHKO Poodří](#), [CHKO Slavkovský les](#), [CHKO Šumava](#), [CHKO Třeboňsko](#), [CHKO Žďárské vrchy](#), [CHKO Železné hory](#)

V

Územní ochrana

V České republice jsou dvě úrovně zvláště chráněných území (ZCHÚ). Jedná se o velkoplošná zvláště chráněná území (VZCHÚ) a maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ). Se vstupem do Evropské unie vyvstala povinnost vymezení soustavy chráněných území Natura 2000, která jsou již také zakotvena v zákoně.

Do VZCHÚ spadají dvě kategorie: Národní park (NP), Chráněná krajinná oblast (CHKO). Do MZCHÚ spadají čtyři kategorie: Národní přírodní rezervace (NPR), Národní přírodní památka (NPP), Přírodní rezervace (PR) a Přírodní památka (PP). Do soustavy Natura 2000 spadají dvě kategorie: Evropsky významná lokalita (EVL) a Ptačí oblast (PO).

Přehled ZCHÚ a lokalit soustavy Natura 2000 v ČR i detailní informace o jednotlivých územích můžete najít v [Digitálním registru Ústředního seznamu ochrany přírody](#).

V

Další zdroje informací:

Dotační národní programy a programy EU pod záštitou Ministerstva životního prostředí, u kterých AOPK ČR spravuje administrativní činnost a zajišťuje tak chod programů:

- [Operační program Životní prostředí](#)
- [Program péče o krajinu](#)
- [Program LIFE+](#)
- [Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích](#)
- Program revitalizace říčních systémů.

Česká informační agentura životního prostředí (CENIA)**H, B, V, K, P, G****Komentář**

Je příspěvkovou organizací [Ministerstva životního prostředí](#). Jejím úkolem je shromažďovat, hodnotit, interpretovat a distribuovat informace ohledně životního prostředí. Vznikla 1.4.2005 z českého ekologického ústavu. Zkratka CENIA vznikla z anglického přepisu Czech ENvironmental Information Agency. CENIA spravuje portály [Integrovaného systému ohlašovacích povinností](#) (ISPOP), [mapových služeb Portálu veřejné správy](#). Datovým výstupem CENIA je [Informační systém statistiky a reportingu životního prostředí](#) (ISSaR). Dále spolupracuje se všemi poskytovateli datových zdrojů v resortu životního prostředí. V rámci České republiky je CENIA kontakčním místem [Evropské agentury pro životní prostředí](#) (EEA) a je zapojena do Evropské informační a pozorovací sítě pro životní prostředí [Eionet](#).

Dostupné informace**B**

[CLP](#) neboli Classification, Labeling and Packaging of substances and mixtures je opět jedno z nařízení Evropské unie a to konkrétně Evropského parlamentu ve spolupráci s Evropskou radou a Ministerstvem [životního prostředí České republiky](#). Mezi dalšími organizacemi podílející se na tomto projektu můžeme jmenovat například [Ministerstvo průmyslu a obchodu](#), [Svaz chemického průmyslu ČR](#), [Evropská agentura pro chemické látky](#) a další. Hlavní myšlenkou je klasifikace, balení a označování látek a směsí. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008, ze dne 16. prosince 2008, o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (nařízení CLP) bylo přijato Evropským parlamentem a Radou v prosinci 2008 po přibližně 18 měsících trvajícím schvalovacím procesu. Účelem nařízení CLP je zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí a volný pohyb chemických látek, směsí a některých specifických předmětů. Toto nařízení vstoupila v platnost dne 20. 1. 2009. Jak již z předešlých vět vyplývá, jedná se spíše o úpravu předešlých směrnic a nařízení, avšak jedná se o dostatečně rozsáhlé úpravy pro to, aby CLP mohlo být jako samostatný projekt.

B

[Informační systém odpadového hospodářství \(ISOH\)](#) je celostátní integrovaný informační systém, který shromažďuje data o nakládání s odpady a údaje o zařízeních pro úpravu, využívání a odstraňování odpadů. Byl založen v roce 2001 z důvodu potřeby vytvořit systém, kde by se mohly shromažďovat informace tohoto typu. Na základě [zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů](#), jsou pověřeni úředníci povinni tyto informace každoročně udávat. Do roku 2006 provozoval tento systém [Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka](#), dnes se o tento systém už stará ISOH CENIA. Data z tohoto systému nejsou veřejně přístupná, proto byl zřízen on-line přístup, který slouží ale jen pro odbornou veřejnost se znalostí platné legislativy. Obce s rozšířenou působností (ORP) a správní obvody hl. m. Prahy (SOP) ověřují hlášení ohlašovatelů podaná přes [Integrovaný](#)

[systém plnění ohlašovacích povinností \(ISPOP\)](#) a vytvářejí územní databáze i s daty o produkci a nakládání s odpady, které jsou každoročně k 30. dubnu předávány do systému ISOH. Po importu dat se pak hledají otázky na problémy, které jsou mimo jiné i dalšími hlavními cíli ISOP, mezi tyto cíle patří třeba zjistit problém a poskytnout pomoc při návrhu strategických dokumentů, zajistit pomoc při formulaci strategických cílů, sledovat vývoj v jednotlivých oblastech nakládání s odpady, monitorovat dopad přijatých opatření a aplikovaných strategií.

B

[Environmentální ekonomika společnosti CENIA](#). Co vlastně znamená spojení slov environmentální a ekonomika? Pokud se na tuto frázi podíváme z obecného hlediska, není to nic jiného, než jen jak správně hospodařit s financemi v rámci ochrany životního prostředí. Různé aplikace, sponzoring, spolupráce, správa, problematika a vše týkající se správné a efektivní organizace ekonomiky v životním prostředí. Co v této věci podniká společnost CENIA? Hlavními problémy, kterými se tedy zabývá, jsou pro představu: makroekonomické i mikroekonomické souvislosti ochrany životního prostředí, aplikace ekonomických nástrojů, problematika financování a výdajů na ochranu životního prostředí, spolupráce při zpracování [Statistické ročenky životního prostředí ČR](#), správou a aktualizací vlastní sady indikátorů životního prostředí a udržitelného rozvoje na portálu [Indikátoru životního prostředí](#) a jiné. Tento pojem a svým způsobem i projekt je velice variabilní a neustále se rozvíjející na úkor mnoha faktorů.

K

[EMAS](#) (Eco Management and Audit Scheme) je dobrovolný nástroj pro ochranu životního prostředí, tzn., že pozitivně motivuje různé organizace ke zlepšení environmentálního chování nad rámec legislativy. Byl zřízen [Evropskou unií](#), za účelem zjišťování, jak na tom organizace jsou z hlediska životního prostředí. Každá organizace může zavést systém environmentální zřízení (též [environmentálního managementu](#) –EMS) a právě EMAS je jedním ze způsobů, jak to udělat. EMS znamená to, aby podnik ve všech svých sférách začlenil péči o životní prostředí. Cílem je především ochrana přírodních zdrojů, snížení vypouštějících látek do ovzduší, snížení rizika environmentálních havárií a také ochrana zdraví pracovníků a obyvatel. V České republice je garantem tohoto programu [Ministerstvo životního prostředí](#). CENIA zajišťuje registraci organizací s ověřeným systémem EMAS. EMAS také postupně obnovuje [seznam organizací](#) registrovaných v tomto systému.

B, K

[Program podpory environmentálních technologií \(ETAP\)](#) byl zpracován na základě Sdělení [Evropské komise \(Zpráva o implementaci Akčního plánu na podporu environmentálních technologií v roce 2004\)](#) Jeho cílem je odstranit jakékoliv problémy ve vývoji a zavádění environmentálních technologií a snaží se přimět všechny zúčastněné strany k aktivitě. Hlavní snahou je zlepšit kvalitu života Evropanů a stimulovat ekonomický růst. Rozvoj těchto technologií může přispět k plnění principu udržitelného rozvoje a může se stát, že se stane hlavním zdrojem ekonomického růstu a sociálního rozvoje, právě v předem zmíněném udržitelném rozvoji. Cílem [aktualizovaného programu](#) je koordinovat podporu environmentálních technologií. Program je orientován na maximální využití potenciálu, který

vede ke snížení zátěže životního prostředí, zlepšení kvality života obyvatel a podpoře ekonomického růstu. Velmi důležitou je metoda [LCA](#) (Life Cycle Assessment). Jedná se o jednu z nejobektivnějších metod, které posuzují environmentální dopady konkrétních technologií, výrobků a služeb. Tato metoda se provádí podle mezinárodních norem [ISO 14040](#), kdy má danou pevnou strukturu a skládá se ze čtyř hlavních fází: Definice cílů a rozsahu, inventarizační analýza, hodnocení dopadů, interpretace životního cyklu.

B, K

[Integrovaný registr znečišťování \(IRZ\)](#) je veřejně přístupný databázi, kde můžeme nahlásit překročenou mez znečištění, na pověření Ministerstva životního prostředí ČR se o tuto instituci stará CENIA. V registru je vedeno 93 znečišťujících látek, ať už ve vzduchu, ve vodě nebo i v půdě, které se uvádí v kilogramech za kalendářní rok. Do IRZ je také ohlašována produkce odpadu mimo provozovnu, u nebezpečného odpadu je limit 2 tuny za rok a u ostatního 2000 tun za rok. Vždy k 30. 9. příslušného kalendářního roku jsou ohlášené látky, jejich množství a metodika zjišťování za uplynulý rok zveřejňovány na internetových stránkách www.irz.cz. Data zde lze vyhledávat podle regionu, složky životního prostředí, průmyslové činnosti apod. Veškeré údaje o vypouštěných látkách a odpadech jsou vztaženy přímo ke konkrétní organizaci, resp. provozovně.

B, V

[Posuzování vlivů na životní prostředí](#) - Environmental Impact Assessment EIA a Strategic Environmental Assessment SEA je v České republice upraveno [zákonem č. 100/2001 Sb.](#) Jsou to posuzovací společnosti, které mají za úkol zjistit, jaký dopad budou mít posuzované záležitosti na životní prostředí. Proces EIA se řídí určitými kritérii, jejichž posuzování předchází posuzovanému projektu. Bez závěru procesu EIA nesmí povolující úřad (např. stavební úřad) rozhodnout o povolení záměru. Proces SEA funguje podobně jako EIA, provádí posuzování koncepcí na úrovni celostátní (rozvojové koncepce a programy), regionální (územní plány velkých územních celků) a místní (územní plány obcí). Informační systém EIA (databáze záměrů) a Informační systém SEA (databáze koncepcí) je centrální pro celou ČR a všechny příslušné úřady sem vkládají povinně zveřejňované dokumenty tak, jak ukládá zákon. Informace o těchto projektech jsou dostupné na informačních portálech CENIA, [Informační systém EIA](#), [Informační systém SEA](#).

B, K, H

[Environmentální značení](#) neboli ekoznačení (ecolabelling) je označování výrobků a služeb, které jsou během životního cyklu šetrnější k životnímu prostředí a zdraví spotřebitele, zároveň zůstává také vysoká kvalita. Tyto výrobky nebo služby jsou označeny symbolem ekoznačky. Tuhle značku jde využít jako skvělý marketingový tah [pro firmy](#), ale [pro spotřebitele](#) také jako označení ekologicky šetrnějšího zboží nebo služeb. Cenia je v tomto oboru významná protože zprostředkovává udělování ekoznačky - Ekologicky šetrný výrobek/služba a Ekoznačky EU. Všechny takto označené výrobky jsou zpracované do jednoho [dokumentu](#). Environmentální prohlášení o produktu ([EDP](#)) je soubor měřitelných informací o vlivu produktu na životní prostředí během celého životního cyklu. Cílem EDP je pomoci firmám prezentovat důvěryhodným a jasným způsobem environmentální vlastnosti jejich produktů. Také je možno udělat [vlastní environmentální tvrzení](#) (EVT) o nějakém svém

výrobku, ale tato tvrzení jsou často nedůvěryhodná.

B, K, V

[Místní agenda 21 \(MA 21\)](#) Přijata na summitu OSN v Rio de Janeiro v roce 1992 a do ČR přejata pod záštitou [ministerstva životního prostředí](#). Stanovuje konkrétní kroky k udržitelnému rozvoji. Důraz je kladen na rozhodování a plánování dalšího rozvoje regionu i obce se spoluprací s širokou veřejností, neziskovými organizacemi a spolky, podnikateli... V roce 2006 byla MA21 [Ministerstvem vnitra](#) zařazena mezi oficiální metody zvyšování kvality ve veřejné správě. Momentálně je MA21 realizována pod [Radou vlády pro udržitelný rozvoj](#). Odpovědnost za realizaci tohoto projektu má pracovní skupin pro místní Agendu 21, kdy předsedou je ministr zdravotního prostředí. Cenia v současné době provozuje databázi MA21, kdy chce poskytnout informace o její realizaci. Zajišťuje také odbornou kontrolu informací.

B, K, H, P

Integrovaná prevence – omezování znečištění

[Integrated Pollution Prevention and Control – IPPC](#) – Základním principem je omezit znečištění, organizace procesů na redukci znečištění a následná prevence. Tento projekt agentury CENIA byl dokonce 1. ledna 2003 implementován do právního řádu České republiky. Kde také nabyl účinnosti [zákon č. 76/2002 Sb.](#) Následně byl ještě upraven a doplněn a určité směrnice (například směrnice Evropské unie o průmyslových emisích). Hlavní cíle tohoto projektu jsou zabránit obecnému znečišťování prostředí, prevence před znečištěním, zabránění přenosu znečištění mezi několika složkami životního prostředí, efektivní využití surovin a energie a prakticky všechny pomyslitelné složky týkající se ochrany životního prostředí. [Tyto techniky](#) dle agentury CENIA jsou dle zákona také těmi nejlepšími, nejúčinnější a nejpokročilejší.

B, K, H, P

[Projekt REACH](#) neboli *registrace, evaluace a autorizace chemických látek*. Účelem tohoto projektu a nařízení je hodnocení, povolování a omezování chemických látek. Hlavním supervizorem pro toto nařízení je Evropská agentura a také Evropský parlament, který nařízení schválil 18. prosince 2006 jako nařízení č. 1907/2006. Hlavním cílem tohoto nařízení je hlavně zajistit účinné fungování společného trhu pro chemické látky. Samozřejmě se nařízení týká pouze velkoobchodníku, což znamená obchod s množstvím chemické látky tuna za 1 rok. Registrace chemických látek a obchodníku s nimi začala probíhat spolu se schválením nařízení a konec registrace se odhaduje zhruba do 11 let od schválení. Všechny důležité a základní informace ohledně projektu REACH může běžný uživatel zjistit z [brožury](#), pojednávající právě o tomto nařízení. Zajímavým odkazem jsou také stránky [Toxikologického informačního střediska TIS](#), které také úzce spolupracuje s projektem REACH.

B, K, H, P, G, V

[Centrum hodnocení životního prostředí](#) je projektový tým, vytvořený zaměstnanci CENIA, kteří spolupracují s externími odborníky, cílem tohoto projektu je systematické řešení úkolů v oblasti hodnocení životního prostředí a příprava strategických a koncepčních materiálů v rámci ministerstva životního prostředí. Toto centrum bylo ustaveno v roce 2009 a od té doby pracuje na zlepšování metodik, řešení a prevence problémů v rámci životního prostředí, zabývá se i socio-ekonomickou sférou této problematiky. Do budoucnosti se plánuje připojení na expertní jednotku EIONET, kde se pod vedením CENIA budou dále rozšiřovat metody a zprávy, které pomůžou životní prostředí. Budování bylo již zahájenou smlouvou CENIA, ČHMÚ, ČGS, AOPK a centrem pro řešení otázek životního prostředí při Univerzitě Karlově v Praze. Zajímavými zprávami, které byly doposud pod centrem pro hodnocení životního prostředí vytvořeny můžeme nalézt na těchto [Stránkách CENIA](#). Mezi nejdůležitější z těchto výstupních projektů patří Zpráva o životním prostředí České republiky nebo Statistická ročenka životního prostředí České republiky, která je stejně jako první zmiňovaná zpráva vytvářena každoročně.

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy (VÚMOP)**P, V, B, H****Komentář**

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy je veřejnou výzkumnou institucí. Byl zřízen Ministerstvem zemědělství dnem 23. června 2006 vydáním zřizovací listiny; vznikl 1. ledna 2007, kdy byl zapsán do rejstříku veřejných výzkumných institucí, vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Zřizovací listinou byla ústavu dána odpovědnost za rozvoj poznání a přenos poznatků vědních oborů komplexních meliorací, pedologie, tvorby a využití krajiny a informatiky k těmto oborům se vztahující.

Dostupné informace

Na této stránce nalezneme půdoznalecký průzkum zemědělských půd z Komplexního průzkumu zemědělských půd (KPZP), probíhající v letech 1961-1971.

V tomto průzkumu je zmapována typologie, zrnitost, skeletovist, zamokření a půdní substráty vybraných půd. Výsledkem jsou mapy v měřítku 1:10 000, generalizované mapy v měřítku 1:50 000 a i mapy v měřítku 1:200 000.

P, V, H**Organizační struktura**

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy se skládá z různých oddělení.

Různá administrativní oddělení jako Oddělení ekonomické a vnitřní správy nebo Oddělení Kanceláře ústavu zajišťují chod organizace.

Poté zde nalezneme Oddělení Hydrologie a ochrany vod, jehož předmětem je například vliv rozmístění druhů pozemků v povodí na hydrologické charakteristiky odtoku, návrh vývoje předpovědního systému ochrany území před povodněmi ochranných pásem vodárenských nádrží a další. Výzkumnou a vývojovou činnost provádí oddělení Náměstek pro výzkum a vývoj. Analýzy půd provádí Oddělení Centrální laboratoře. Oddělení Pedologie a ochrana půdy se zabývá teoretickými problémy pedologie a otázek klasifikace půd a mapování půd, dále pak například příčiny degradace produkčních a mimoprodukčních funkcí půd, jejich důsledky a eliminaci. Další součástí ústavu je Oddělení Hygieny půd, jež monitoruje obsah rizikových prvků v půdě a zhodnocuje regionální zatížení prostřední škodlivinami.

Předmětem činnosti Oddělení Pozemkové úpravy a využití krajiny je řešení uplatňování ověřených metod ochrany půdy a vody v procesu pozemkových úprav a v programech rozvoje venkova nebo metod krajinného plánování, tvorby, využití a ochrany krajiny.

SOWAC GIS

Jedním z poslání instituce je rozvoj aplikované informatiky v oblastech hodnocení, využití a ochrany půdy a vody. Výsledkem těchto aktivit je projekt geografického informačního systému o půdě - **SOWAC GIS**, jehož název je odvozen z anglického názvu „Geoinformation System for Soil and Water Conservation”.

Cílem projektu je zpřístupnit rozsáhlé datové báze **Komplexního průzkumu půd (KPP)** a **bonitačního informačního systému (BIS)**, a jejich aplikační tematická vyhodnocení jako podklad pro zákonná opatření, vyhlášky a opatření resortních i mimoresortních orgánů. Uživatelé geografického informačního systému SOWAC GIS jsou vědečtí pracovníci, uživatelé ze státní správy, projektanti územních plánů a pozemkových úprav, vzdělávací instituce a široká odborná veřejnost. Systém takto poskytuje platformu pro prezentaci výsledků vědy a výzkumu a jejich transfer do praxe.

P, H, V

Závěr: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy se zabývá základním a aplikovaným výzkumem a vývojem v oblasti přírodních, technických a společenských věd se zaměřením na rozvoj poznání a přenos poznatků vědních oborů komplexních meliorací, pedologie, tvorby a využití krajiny a informatiky k těmto oborům se vztahující. Zejména se jedná o metody průzkumu, mapování, monitoringu, hodnocení půdy, využití a ochrany půdy; způsobů využití a aplikace výsledků průzkumu půdy; minimalizace obsahu nežádoucích látek v půdě a vodě a stanovení jejich limitů; komplexní pozemkové úpravy a rozvoj venkova apod.

Zdroje:

- [1] Hlavní stránka. *VÚMOP* [online]. 2011 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: <http://www.vumop.cz/>

Český geologický ústav (Česká geologická služba)

G, P, H, B

Komentář:

Výzkumná činnost České geologické služby probíhá od roku 2012 v souladu se schváleným [Strategickým plánem výzkumu ČGS na období 2012 – 2015](#) řešením projektů na národní i mezinárodní úrovni.

Zadavatelé a poskytovatelé finančních prostředků jsou jednotlivá ministerstva České republiky (Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj), dále Grantová agentura ČR a Technologická agentura ČR. V současnosti se do popředí dostává výzkumná činnost České geologické služby v rámci široké mezinárodní spolupráce.

Výzkumná činnost České geologické služby dále probíhá formou řešení interních výzkumných projektů. Vedle své vlastní vědecko-výzkumné činnosti nabízí ČGS služby v rámci výkonu státní geologické služby a dále odborné služby svých laboratoří a dalších pracovišť orgánům státní správy, firmám, vysokým školám a odborné veřejnosti.

Dostupné informace:

G

Regionální geologie a geologické mapování

Projekty zde ČGÚ řeší v rámci hlavní výzkumné priority a tou je "[Komplexní regionální a hloubkový výzkum litosféry](#)".

Regionální geologie se zabývá specifickou problematikou tektonometamorfního vývoje krystalinika, umístění magmatických těles, absolutního stáří metasedimentů a granitoidů, tektonosedimentárního vývoje akumulčních oblastí, lito- a biostratigrafií sedimentů včetně paleoenvironmentálních interpretací. Složení a tektonika geologického podloží určuje charakter dalšího geologického a topografického vývoje každé oblasti, a nepřímo tak ovlivňuje i veškerou biosféru. Výsledky jsou prezentovány na mezinárodních konferencích a publikovány v recenzovaných periodikách a monografiích.

G

Rozvoj geochronologických, geochemických, petrologických, strukturních a stratigrafických metod je opřen o stále se zpřesňující instrumentální metody umožňující nahlédnout do látkové, fázové a strukturní charakteristiky hornin a minerálů. [Zde naleznete seznam vlastních laboratorních metod využívaných v ČGS pro výzkum](#) a informace [o laboratořích ČGS](#). Zpracování informací o horninách vyžaduje také archivaci hmotného

materiálu, tvorbu databází dokumentačních a analytických dat, a samozřejmě syntézu a interpretaci získaných dat.

G

Studium a modelování geosystémů – interakce endogenních a exogenních procesů

Výzkumná témata zaměřená na sedimentární a vulkanické horniny. Nástrojem pro jejich sledování jsou kromě klasických geologických postupů také metody dálkového průzkumu země (DPZ). Magmatické horniny jsou opakovaně předmětem aplikovaného výzkumu zaměřeného na chování v průběhu procesů v zájmu zabezpečení úložišť různého typu, či hledání alternativních zdrojů energie.

Zahraniční činnost

Geologové ČGS se podílí na mnohostranných projektech pod koordinací Mezinárodní unie geologických věd (IUGS, UNESCO, IGCP,) zaměřených na programy geologických fenoménů napříč současnými kontinenty. Dalším typem projektů je bilaterální spolupráce často využívající specifické laboratorní metody nebo spolupráci se zahraničními geologickými službami ve formě konkrétních výzkumných úkolů a programů. Výzkum podporovaný jak Grantovou agenturou ČR, tak Technickou agenturou ČR již běžně pracuje s mezinárodními řešitelskými týmy. Významným typem jsou projekty rozvojové pomoci umožňující export a uplatnění získaného know-how v rozvojových zemích.

G

Studium a modelování geosystémů – interakce endogenních a exogenních procesů

Nová data jsou zpracovávána a nově interpretována spolu s daty staršími, získanými z geologických a geofyzikálních prací provedených v minulosti. Završení jednotlivých projektů regionálního výzkumu představuje publikace získaných výsledků a vědeckých interpretací, jako základní forma zpřístupňování výsledků geologických prací odborné i laické veřejnosti. Tyto práce jsou prezentovány v našich i zahraničních časopisech, na odborných konferencích i [popularizační činností](#).

Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/vav/projekty/regionalni-geologie>

G

Nerostné suroviny

Projekt zkoumá nerostné suroviny a vliv jejich těžby a úpravy na životní prostředí. Hlavním cílem výzkumu v rámci bloku „Nerostné zdroje“ je vyhodnocování zákonitosti vývoje, složení a stavby nerostných akumulací České republiky, posouzení jejich průmyslového

potenciálu a vlivu těžby a úpravy surovin na životní prostředí. Pro zajištění tohoto cíle je velká pozornost věnována zachycení současných trendů v ložiskové geologii v rámci mezinárodní spolupráce a zahraničních projektů.

Ložiska rud

Výzkum rudních mineralizací je zaměřen především na [datování jejich stáří](#) v kontextu litologického, strukturního a metamorfního vývoje Českého masivu. Je rozvíjena metoda datování stáří různých typů mineralizací metodou Re-Os. Dále také výzkum hospodářského potenciálu ložisek rud a nerudných surovin, včetně využití doprovodných surovin (vzácné prvky), je zaměřen zejména na oblast Krušných hor ([Přeshraniční registr nerostných surovin](#), projekt ve spolupráci se spolkovou zemí Sasko). Geochemický a mineralogický výzkum ložisek zahrnuje jednak studium primárních a sekundárních mineralizací v klasických rudních revírech, jednak posouzení možnost výskytů netradičních typů mineralizace. Zvláštní pozornost je věnována výzkumu výskytů [mineralizace kovů platinové skupiny](#). Zákonitosti vzniku platinové mineralizace jsou studovány nejen v terénu ale i experimentálně, v rámci [široké mezinárodní spolupráce](#).

Česká geologická služba se podílí na výzkumu akumulací nerostných surovin a oceňování jejich ekonomického potenciálu v celé řadě zemí v Africe, Asii i v Latinské Americe. V současné době je Česká geologická služba členem konsorcia projektu „Tektonický vývoj a prognóza minerálního potenciálu Západní Afriky“ ([projekt AMIRA-WAXI](#)).

Při přeshraniční spolupráci se spolkovou zemí Sasko je prováděn archeologický výzkum historie lokalit se středověkou těžbou nerostných surovin v Krušných horách ([projekt Archaeomontan](#)).

Energetické suroviny

ČGÚ dlouhodobě spolupracuje se státním podnikem Diamo při výzkumu ložisek uranových rud, na ložisku Příbram a zejména na těženém ložisku Rožná. V současné době se podílí na geochemickém výzkumu hlubších pater ložiska Rožná a na zhodnocení geologické stavby okolí tohoto ložiska v rámci jeho uvažované konverze na podzemní zásobník plynu.

Výzkum uhlí je v současné době zaměřen zejména na ložiska sokolovské a severočeské hnědouhelné pánve. Výzkum ložisek nafty a plynu je zaměřen zejména na uhlovodíkové systémy a na faktory které určují hermetičnost podzemních zásobníků plynu. Součástí výzkumu energetického potenciálu České republiky je 3D modelování poloh bitumenních jílovců v podkrkonošské pánvi.

Mimo tradičních zdrojů energetických surovin jsou studovány možnosti [získávání plynu při hydraulickém štěpení uhlí a černých břidlic](#). Výzkum je zaměřen nejen na kvantitativní a kvalitativní posouzení vhodných surovin ale i na posouzení dopadů průzkumu a případné těžby na životní prostředí.

Členství v mezinárodních organizacích

Odborníci České geologické služby se v různých funkcích podílejí i na práci řady mezinárodních organizací které se zabývají výzkumem nerostných surovin. (Eurogeosurvey, SGA, SEG, IAGOD, AAPG).

Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/vav/projekty/nerostne-suroviny>

G

Publikace zaměřené na geologii:

Na stránkách ČGÚ se nachází rozsáhlý seznam geologických publikací vydávaných ČGÚ. Nachází se zde publikace věnované poznatkům o ložiscích nerostných surovin, průběhu jejich vzniku a způsobu možného využití. Dále nabízí publikace věnované popisu geologického složení krajiny naší i končin velmi vzdálených a také regionální geologické příručky či praktické geologické průvodce geologií. K nalezení jsou i publikace na téma geologie sedimentárních formací.

Česká geologická služba vydává velké množství geologických map v různých měřítcích.

Dostupné z: <http://obchod.geology.cz/>

P

Analýza zranitelnosti krajiny přírodními a antropogenními procesy

Při analýzách zranitelnosti, jakožto interdisciplinárních studiích, jsou výzkumy ČGS zaměřeny na rozpoznání a kvantifikaci ohrožení lesů, půdy, povrchových a podzemních vod. Výzkumy se mimo jiné zaměřují i na funkce půdy v měnícím se znečištěném klimatu a degradaci půd..

Široce rozšířená degradace půd vede k poklesu schopnosti půdy plnit svou funkci pro ekosystém. Do značné míry je způsobená neudržitelným využíváním půdy člověkem (viz „Stav půdy v Evropě“, JRS & EEA, 2012). Degradace půd přispívá k nedostatku potravin, vyšším cenám komodit a destrukci celého ekosystému. Četné procesy degradace půd v České republice jsou urychlovány a zhoršovány nevhodnou činností lidí. Rychlost eroze závisí na klimatu, využívání půdy, půdní textuře, reliéfu krajiny, vegetačním pokryvu, vodních srážkách a také na přístupu lidí k ochraně přírody. Úbytek půdy nad 1 t na hektar za rok je považován za nezvratný v časovém horizontu 100 let.

Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/vav/analyza-zranitelnosti-krajiny>

P***Kontaminace, degradace a eroze půd***

Pedologická skupina ČGS je v současné době jediným specializovaným pedologickým pracovištěm v rámci rezortních institucí MŽP. Jejím hlavním předmětem zájmu je průzkum půd, tvorba digitálních půdních map a map půdotvorných substrátů a hodnocení kvality a degradace půd. Kromě těchto činností je pracoviště zapojeno do programů INSPIRE a EIONET. Mezi nejvýznamnější projekty pedologické skupiny patří tvorba digitálních půdních map v měřítku 1 : 50 000, které představují cenný zdroj informací jak pro státní správu tak i pro aktivity vědeckých, výzkumných a vzdělávacích institucí.

Řešené projekty v letech 2011-2012:

- Syntetická digitální mapa půd a půdotvorných substrátů v měřítku 1 : 50 000 – analýza a metodika
- Sestavení půdních a půdně substrátových map v měřítku 1 : 50 000 pro mapové listy 11-21 Karlovy Vary, 22-13 Nepomuk, 12-34 Hořovice, 13-33 Benešov, 21-24 Klatovy a 22-22 Sedlčany
- Mapa přirozeného produkčního a ekologického potenciálu půd v měřítku 1 : 50 000 – sestavení 2 modelových mapových listů
- Vytvoření klasifikačního systému půdotvorných substrátů pro půdní mapy Zpracování mapových schémat a kapitol věnovaným půdám v rámci mapování 1 : 25 000
- Spolupráce s AOPK ČR na záchranném programu sysla obecného v ČR

Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/vav/analyza-zranitelnosti-krajiny/kontaminace-pud>

P**Vydané publikace o pedologii:**

Kolektiv autorů. *Půda v České republice*. Praha: Česká geologická služba, 2011. ISBN 9788090348240

TOMÁŠEK, M. *Půdy České republiky*. Praha: Česká geologická služba, 2007. ISBN 9788070756881

Dostupné z: <http://obchod.geology.cz/>

P**Mapové služby:**

Půdní mapa 1:50 000 (půdní typologie, nezpracováno celé území ČR)

Dostupné z: <http://mapy.geology.cz/pudy/>

H

Analýza zranitelnosti krajiny přírodními a antropogenními procesy

Program zahrnuje dlouhodobé monitorování hydrogeochemických toků živin a znečišťujících látek v zalesněných povodích, regionální výzkum kvality povrchových vod, pravidelný monitoring ledu a sněhu ve vrcholových partiích hor, funkce půdy v měnícím se znečištěném klimatu a disperzi toxických látek v povodích. Modelování budoucího vývoje hydrologického režimu a látkových toků.

Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/vav/analiza-zranitelnosti-krajiny>

H

Podzemní vody:

Zkoumá se proudění podzemních vod v hydrogeologických strukturách, stanovení hydraulických vlastností hornin a chemického složení podzemních vod. Výsledkem je definování podmínek tvorby podzemních vod, infiltračních oblastí, míst akumulace a drenáže v hodnocené struktuře.

Získané poznatky slouží pro hodnocení zdrojů podzemních vod, jejich využitelnosti, kvality a strategie jejich ochrany. Informace o chemickém složení podzemních vod jsou využívány jako podklady pro posouzení jejich vhodnosti pro vodárenské účely.

Součástí je výzkum ukládání nebezpečných odpadů a surovin do horninového prostředí

Hlavní obory zájmu v oblasti výzkumu podzemních vod:

- [Rebilance zásob podzemních vod:](#)
 - Přehodnocení přírodních zdrojů podzemních vod ve vybraných hydrogeologických rajonech a příprava základu pro systémové a pravidelné přehodnocování přírodních zdrojů podzemních vod na celém území ČR v budoucích letech.
 - [Hydrogeologické mapování](#)
- [Aplikovaná hydrogeologie:](#)
 - Studium hydraulických vlastností puklinového prostředí pevných hornin ve vztahu k ukládání odpadů a surovin do horninového prostředí.

Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/vav/podzemni-vody>

H

Publikace zaměřené na hydrologii:

[Groudwater in the Czech Republic. Regional hydrogeology of groundwaters and mineral waters](#), Jiří Krásný et al.

[Podzemní vody České republiky](#), Jiří Krásný et al.

Mapy v měřítku 1 : 200 000 (hydrogeologické mapy a mapy chemismu podzemních vod)

Tematické mapy celorepublikové (hydrogeologické mapy)

Hydrogeologické mapy 1 : 50 000 (charakter hydrogeologického prostředí, využitelnost podzemních vod, od r. 1998 celé území ČR)
Mapy geochemie povrchových vod 1 : 50 000
Mapy geofaktorů životního prostředí 1 : 25 000 (některé mapy k dispozici [ke stažení ve formátu PDF.](#))

Dostupné z: <http://obchod.geology.cz/>

H

Posudkový servis:

Správa oblastních geologů, hydrologů a ložiskových geologů podává expertní vyjádření ČGS týkající se např. rizikových geofaktorů, územních plánů, vlivů výstavby a technologie na životní prostředí jako odezvy na nejruznější požadavky státních a samosprávných orgánů, ale i soudů, policie a státních organizací. Zpracování stanoviska je pro předkladatele provedeno bezplatně ve lhůtě 20 pracovních dnů od doručení žádosti do podatelny ČGS.

Dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/sgs/posudkovy-servis>

B

Globální změny v geologické minulosti

Studium globálních změn v geologické minulosti pomáhá vytvořit modely, jaká byla odezva bioty na klimatické a ekologické změny v obdobích mezi jednotlivými útvary, odděleními a stupni, a zároveň se snaží o zjištění příčin těchto změn. Porovnání změn v kvartéru a současné době s modely globálních změn v geologické minulosti umožní vybrat nejlépe odpovídající model současným změnám a předpovědět, jaké budou změny v budoucnosti.

Výzkumné práce probíhají podle plánu studia globálních změn a to na různých kontinentech (Amerika, Evropa, Asie a Antarktida) a věnují se studiu období od paleozoika po kvartér. Hlavním řešeným problémem je studium reakce biosféry na globální změny (zejména změny klimatu, salinity, obsahu kyslíku v oceánech), studium změn struktury takto postižených paleospolečenstev a studium cyklu uhlíku a změn průměrných teplot globálního mořského ekosystému, zvláště ve spodním paleozoiku a křídě. V karbonu a kvartéru je vnována pozornost globálním změnám, které se týkají terestrické bioty, zejména flory. Takto komplexní přístup vyžaduje využití nejruznějších metod - paleontologických (analýza paleospolečenstev, fylogenetická analýza apod.), sedimentologických (mikrofaciální analýza) a geochemických (izotopová geochemie).

Výzkumný tým tvoří celkem 19 pracovníků.

Dostupné z www: <http://www.geology.cz/extranet/vav/globalni-zmeny>

Tento výzkum můžeme rozdělit na dvě základní podoblasti:

B***Mořské prostředí***

Výzkum je zaměřen na studium reakce mořské fauny na globální změny, zejména změny klimatu, salinity, obsahu kyslíku v oceánech apod. soustředí se na období od staršího paleozoika po křídou a k těmto obdobím byly také vydávány publikace. Ke staršímu paleozoiku jmenujme například knihu „Extinction Intervals and Biogeographic Perturbations Through Time“ nakladatelství Springer a věnované mezinárodnímu roku Země (Frýda, v tisku). V tisku je rovněž kapitola v knize „Palaeozoic Palaeogeography and Biogeography“ popisující nový paleobiogeografický model pro paleozoikum (Ebbestad et al. v tisku). V ordoviku probíhal výzkum trilobitů a mlžů. V siluru se studie věnují mlžům a hlavonožců a příčinám jejich extinkce v důsledku anoxie oceánů.

Analýza devonských faun ze všech paleokontinentů odhalila zásadní přestavbu mořského ekosystému, která byla nazvána „The Devonian Nekton Revolution“ (devonská revoluce nektonu, Klug et al. 2010). Období velkých změn ve složení bioty spojených zvláště s hromadným vymíráním se nazývají eventy. Byl publikován nový model vysvětlující chotečský event (Berkyová a Munecke, 2010, Berkyová et al. v tisku). Vyšly nové taxonomické studie zaměřené na devonské hlavonožce (Manda a Turek, v tisku) a gastropody (Blodgett et al. 2010). Tým ČGS se podílel na publikaci knihy zaměřené na geologii Bretaně (Couvillie et al. 2010).

Ve svrchní křídě byly nalezeny čelisti hlavonožců patřící jedinému rodu *Eutrephoceras* (Košťák et al., v tisku). Svrchnokřídová živočišná houba z ostrova Jamese Rosse představuje nový druh i první živočišnou houbu v Antarktidě (Vodrážka a Crame, v tisku).

B***Kontinentální prostředí***

Studium je zaměřeno hlavně na reakci flóry na změny klimatu. Z jejího složení lze usuzovat na typ vegetace. Zaměřuje se na období od mladšího paleozoika po kvartér. V mladším paleozoiku je podstatný především karbon. Byly studovány kutikuly lístků westphalských medullosoňích kaprad'osemenných rostlin řazených dříve mezi neuropteridy (Šimůnek 2010). Na základě kutikul se z nich podařilo ve Středních Čechách vyčlenit nový rod *Havlenaea* (Šimůnek a Cleal, v tisku).

V jezerních sedimentech malesických vrstev (stephan B) byla v detailu studována rytmická laminace a možnost jejího sezónního původu (Lojka et al. 2011). Byly studovány tafonomické závislosti výskytu flóry a fauny v různých typech sedimentů klobuckého o. a línského souvrství ve starších vrtech. Faunistické nálezy (J. Zajíc) zde umožní vedení hranice karbon/perm.

V kvartéru je studována problematika vegetačního a klimatického vývoje rašelinišť v Krušných horách na rašeliništi Boží Dar (Břízová 2010p). Předmětem studia byl biostratigrafický výzkum sedimentů paleomeandrů v ČR a na Slovensku, který slouží k upřesňování klimatických a vegetačních změn ve vývoji niv a odráží reakci biosféry na globální změny. S tím souvisí studium změn struktury paleospolečenstev a úloha člověka v ekosystémech. Výzkum využívá pylovou a paleoalgologickou analýzu, studium rostlin a malakofauny a radiokarbonové datování. Korelaci výzkumů z Polabí a Žitného ostrova řeší

článek (Pišút et al. 2010).

Výčet projektů souvisejících se studiem globálních změn v geologické minulosti:

Dostupné z www:

<http://www.geology.cz/extranet/vav/projekty/globalni-zmeny>

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)
H, K
Komentář
<p>Počátky ČHMÚ sahají do roku 1919, kdy vznikly dva oddělené ústavy – Státní ústav meteorologický a Státní ústav hydrologický. Ty se roku 1954 sloučily pod Hydrometeorologický ústav. Změna názvu na současný Český hydrometeorologický ústav proběhla v 1989.</p> <p>Ústav provádí aplikovaný i základní výzkum a vývoj. Významnými projekty v poslední době byly např.: řešení grantových projektů jak českého, tak mezinárodního výzkumu. Jsou to např. projekty na vyhodnocení povodňové situace v červenci 1997 a vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002, následně povodní i v letech 2006, 2009, 2010. Dále pak vývoj aplikací numerického předpovědního modelu ALADIN a hydrologických předpovědních systémů AquaLog a HYDROG, prevence a ochrana před povodněmi, výzkum oblačných struktur a konvekčních jevů, výzkum, vývoj a implementace nových měřicích metod pro hodnocení znečištění ovzduší atd. Byl zahájen projekt Vývoj regionálního klimatického modelu, ČHMÚ se rovněž podílí na monitorování ozonové vrstvy a UV slunečního záření nebo na zpřesnění odhadů dopadu klimatické změny v sektorech národního hospodářství.</p> <p>ČHMÚ spolupracuje s četnými mezinárodními i domácími organizacemi a institucemi. Jsou to zejména Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO), UNESCO, Hospodářská komise OSN pro Evropu (UN ECE), Program OSN pro životní prostředí (UNEP), Mezinárodní unie hydrologických věd (IAHS), EUMETSAT, Evropské centrum pro střednědobou předpověď počasí (ECMWF) atd. V národním měřítku existuje úzká součinnost s povětrnostní službou armády ČR, vysokými školami, ústavy Akademie věd ČR a vědeckými společnostmi a dalšími odbornými institucemi.</p>
Dostupné informace
H
<p>Oběh vody v povodí:</p> <p>Voda vypařená z moří a oceánů přichází nad naše území ve formě oblaků, ze kterých vypadávají dešťové či sněhové srážky. Při srážkách se voda zachytává na vegetaci (intercepce) a v depresích na zemském povrchu (detence). Z povrchu voda infiltuje do půdy, nebo odtéká povrchovým odtokem. V půdě voda dále postupuje a doplňuje zásoby podzemní vody, která „vyživuje“ například prameny v sušších obdobích. Krajina si vodu zadržuje dále v mokřadech, rybnících, v půdě (retence) nebo dočasně v podobě sněhové pokrývky. Z vodní hladiny a z půdy se voda odpařuje (evaporace), rostliny ji spotřebovávají a dále uvolňují transpirací. Zajímavostí je, že z hlubokých vrtů můžeme získat vodu starou i několik desetitisíc let.</p>
H
<p>Pozorovací síť povrchových vod:</p> <p>Účelem sledování povrchových vod je systematické vyhodnocování proteklé vody a také její kvality. Jedním ze základních ukazatelů je vodní stav (měřen automatickými měrnými přístroji). Dále se měří průtoky a poté je sestrojen vztah mezi vodním stavem a průtokem, díky čemuž můžeme dle naměřených vodních stavů vyhodnotit průtoky. Bývá také měřena teplota vody a také probíhá odběr vzorků sedimentů, plavenin a bioty. Vzorky jsou</p>

samozejmě analyzovány a na jejich základě je uváděna kvalita vody. K vytváření závěrů je třeba mít data za dlouhý časový úsek, alespoň 50 let, kde již máme šanci, že jsme postihli velkou část teoretických anomálií.

ČHMÚ je jediná instituce v ČR, která provozuje celostátní pozorovací síť podzemních vod.

Měří se: a) úroveň hladiny podzemní vody

b) vydatnost pramenů

c) teplota podzemní vody ve vybraných vrtech

d) teplota vyvěrající vody, jakost podzemní vody ve vybraných vrtech a pramenech

Údaje se samozřejmě ukládají, jsou dostupné na internetu (<http://portal.chmi.cz>) v Hydrologických ročenkách.

H

Hydrologické předpovědi:

Hydrologická předpověď je informace hlásné a předpovědní povodňové služby o očekávaných vodních stavech, nebo průtocích v určitém místě pro určitý čas. Předpověď je tvořena matematickým výpočtem pohybu vody atmosférou a krajinou. Tyto předpovědi zpracovává ČHMÚ na jednom centrálním a na šesti regionálních pracovištích.

Hydrometrické předpovědi jsou každodenně používány již od roku 1892. ČHMÚ využívá metodu odpovídajících si průtoků, kdy je možnost přiřadit k sobě data z horní stanice pro předpověď v dolní stanici.

H

Informace o povodních:

System integrované výstražné služby (<http://pocasi.chmi.cz>)

Důležitou činností ČHMÚ je vydávání výstrah před blížícími nebezpečnými meteorologickými nebo hydrologickými jevy. Tyto výstrahy obsahují informace o typu předpovídaného jevu, míře jeho nebezpečnosti, časové a prostorové lokalizaci. Přibližně v 90 profilech je uveřejňována předpověď na 48 hodin vypočítávána hydrologickými předpovědními modely.

H

Mezinárodní spolupráce v hydrologii:

Mezinárodní spolupráce v hydrologii probíhá na několika různých úrovních. Celosvětovou působnost mají aktivity v rámci Světové meteorologické organizace a v rámci Mezinárodního hydrologického programu UNESCO. Úzká a plodná spolupráce probíhá také v rámci tří mezinárodních povodí, do kterých naše území náleží. Česká republika je zapojena do Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL), Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (MKOD) a Mezinárodní komise pro ochranu Odry (MKOO). Neméně důležitá je dvoustranná spolupráce se sousedními státy na hraničních vodách. Pravidelně probíhají společná měření průtoků v hraničních profilech, což přispívá ke sjednocení metodiky a tím pádem srovnatelnosti dat z různých států.

K**Jak spočítat počasí (model ALADIN):**

ALADIN: (Aire Limitée, Adaptation Dynamique, Development International) je numerický model počasí, pomocí kterého se připravují krátkodobé předpovědi. Jde o systém diferenciálních rovnic, které popisují chování atmosféry na základě meteorologických měření. Řeší se na výkonných počítačích numerickými (přibližnými) metodami.

Model vyvíjí od roku 1991 francouzská meteorologická služba Météo-France za spolupráce meteorologických služeb dalších zemí sdružených v konsorciu ALADIN. Jeho členy jsou kromě Francie ještě Belgie a Portugalsko, dále souvislá skupina zemí od Polska na severu po Chorvatsko, Bulharsko a Turecko na jihu a 3 severoafrické státy: Maroko, Alžírsko a Tunisko. Na jeho vývoji se podílí asi 100 vědců z 15 zemí. V současnosti byla navázána úzká spolupráce se skandinávskou skupinou HIRLAM.

Model analyzuje stav atmosféry a předpovídá všechny její základní charakteristiky na 54 hodin dopředu.

K**Aplikace využívané pro práci meteorologa a klimatologa:**

Visual Weather: Dodavatelem této aplikace je společnost IBL z Německa. Tato aplikace umožňuje překlad jednotlivých logických vrstev přes sebe, porovnává výstupy z jednotlivých modelů.

Geografické informační systémy (GIS): Slouží pro tvorbu mapových výstupů, na kterých je vidět rozložení jednotlivých meteorologických prvků v prostoru. Důležitým nástrojem je prostorová analýza nad geodaty.

JSMeteo View: Autorem je Petr Novák z ČHMÚ. Jedná se o speciální internetový prohlížeč, který umožňuje kombinovat radarová, družicová a modelová data s výsledky přízemních měření a pozorování.

CLIDATA: Vyvinuto ČHMÚ, umožňuje pracovat s různými klimatologickými daty, připravovat různé výstupy, tabulky a grafy. Ve spojení s GISem produkovat i mapové produkty.

K**Silniční meteorologie:**

Hlavním úkolem je snižovat rizika spojená s náhlou změnou počasí a snižovat ekologické zatížení krajiny při aplikaci chemikálií i finanční náklady na udržování sjízdnosti vozovek. Meteorologické zabezpečení údržby silnic a dálnic: ČHMÚ již řadu let připravuje pro ředitelství silnic a dálnic speciální produkty pro optimalizaci zimní údržby komunikací, pro tento účel se využívají silniční meteorologické stanice a speciální silniční senzory.

K**Letecká meteorologie:**

Hlavním cílem je zlepšovat bezpečnost leteckého provozu a snižovat rizika spojená s náhlými změnami počasí. ČHMÚ má na několika letištích (Praha, Brno, Ostrava) umístěna speciální čidla jako je transmisiometr nebo cilometr. Všechna měření se zpracovávají na meteorologické stanici v systému AWOS a AviMet Vailsal. Všechna data má ihned k dispozici služba pro Řízení letového provozu ČR, která je největším odběratelem těchto dat.

K**Biometeorologická předpověď (BMP):**

Od roku 1993 je vydávána pravidelně pro celé území ČR. Pro účely této předpovědi bylo území ČR rozděleno na 7 území s podobnými synopticko-klimatickými vlastnostmi. Na základě podrobná předpovědi vybraných údajů (teploty, vlhkosti, tlaku vzduchu, výskytu bouřek, teplotní inverzi a změny tlaku vzduchu) je stanoven index biotropie a podle jeho velikosti se předpokládá celková zátěž organismu. Ke každému stupni je doporučeno základní medicínské opatření.

Mírný stupeň zátěže: bez omezení s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Střední stupeň zátěže: Jmenované skupiny by se měly vyvarovat zvýšení psychické a fyzické zátěže.

Vysoký stupeň zátěže: Doporučuje se vyvarovat zvýšení psychické a fyzické zátěže. Při potížích vyhledat lékaře.

Jedním z jevů, který naše tělo ovlivňuje nejvíce, jsou bouřky, při kterých dochází ke změnám elektrického pole.

K**Distanční měření a informace:**

Získávání meteorologických dat na dálku je umožněno díky moderním technologiím.

Radiosondážní měření: Radiosonda, která je zavěšena na balónu, který je naplněn vodíkem, nám během 90 minut podává informace o teplotě, tlaku, vlhkosti, směru a rychlosti větru od zemského povrchu až do výšky zhruba 30Km.

Síť detektorů bleskových výbojů: ČHMÚ přijímá data z celoevropské sítě pro detekci blesků CELDN.

Meteorologické radiolokátory: Slouží k detekci srážkové oblačnosti v okruhu do 260Km a mohou být použity pro odhad okamžitých srážek do okruhu 150Km. Informace o srážkové oblačnosti se získává každých 5 minut.

Meteorologické družice: Poskytují informace o stavu atmosféry v globálním měřítku (stav atmosféry, rozložení oblačnosti, o obsahu vodní páry ozonu a oxidu uhličitého).

K**Speciální aplikované modely (modely WAsP a WAsP Engineering)**

Distribuovány Dánskou společností Wind Energy v Riso National Laboratories. Slouží pro modelování regionálních charakteristik větru v přízemní vrstvě atmosféry. Jsou používány pro vypočtení regionálních klimatologických charakteristik a pro aplikaci regionálních charakteristik větru do místa určení pomocí radiální sítě. Zjišťují se změny proudění vzduchu v různém terénu, nebo vliv výstavby různých objektů na směr a rychlost větru, modely počítají vertikální rychlost větru a analyzují drsnost.

K - Kvalita ovzduší

O problematiku kvality ovzduší, se začalo v na území ČR zajímat od druhé poloviny 60. let. V roce 1966 byla zřízena observatoř v Tušimici, kde byla započata měření koncentrace znečišťujících látek v ovzduší. O rok později se začal tímto problémem zabývat ČHMÚ (tehdy HMÚ). Od 70. let probíhal monitoring převážně v nejpostiženějších oblastech, tzn.

V severních a severozápadních Čechách, Ostravsku, ale i v Brně a měření byla zaměřena v drtivé většině na koncentraci SO₂. Postupem času byly měřicí stanice rozmístěny více rovnoměrně a měří široké spektrum látek. Monitoring probíhá buďto manuálně, nebo na automatizovaných stanicích. Data jsou následně přenesena do centrální republikové databáze ISKO.

K - Kvalita ovzduší

Měřené koncentrace látek v ovzduší:

SO₂, NO₂, NO, NO_x, Suspendované částice PM₁₀ a PM_{2,5} (částice menší než 10 a 2,5 μm), CO, Těkavé organické látky (VOC), Přízemní ozon (O₃), Prvky suspendovaných částic (As, Cd, Cr, Cu, Fe, Mn, Ni, Pb, Zn, V), Persistentní organické látky (POPs), Polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU)

K - Kvalita ovzduší

Hodnocení kvality ovzduší

Znečišťující látky, které je potřeba sledovat a hodnotit vzhledem k prokazatelně škodlivým účinkům na lidské zdraví, mají stanoveny národní legislativou imisní limity (IL) a cílové imisní limity (CIL).

K - Kvalita ovzduší

Chemické složení atmosférických srážek a atmosférická depozice

Atmosférická depozice je procesem, který na jedné straně přispívá k samočištění atmosféry, na druhé straně představuje významný vstup znečišťujících látek a je zdrojem znečištění pro ostatní složky prostředí. Pro je třeba složení srážek a kvantifikaci atmosférické depozice věnovat pozornost. Sleduje se zejména depozice síry, dusíku a těžkých kovů, a to odběrem čistých srážek na stanicích ČHMÚ.

K - Kvalita ovzduší

Letová měření

Při výzkumu atmosféry mají letová měření nenahraditelnou roli, protože umožňují měření v širším prostoru, během krátkého časového intervalu (kvazistatické podmínky). ČHMÚ začalo s leteckými měřeními v roce 1968, v důsledku mezinárodního tlaku ohledně kritické situace znečištění ovzduší SO₂. K měření koncentrace SO₂ byla do roku 1991 využívána metoda technika záchytu na filtr. V roce 1986 se pro měření začaly využívat automatické analyzátoři SO₂, NO, NO₂, NO_x, a O₃. V roce 2001 byly z finančních důvodů lety prakticky zastaveny. V roce 2005 byly uskutečněny dva pokusné lety, při kterých se provedlo měření troposférického ozonu O₃, s doprovodným měřením oxidů dusíku NO, NO₂, NO_x. Do budoucna se plánují další měřicí lety.

[Český úřad zeměměřičský a katastrální](#)

Komentář

Pod Český úřad zeměměřičský a katastrální spadají čtyři pracoviště a to [Zeměměřičský úřad](#), [Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický](#), [Zeměměřičské a katastrální inspektoráty](#) a [Katastrální úřady](#).

Zeměměřičský úřad

Jedná se o úřad s celostátní působností se sídlem v Praze. Mezi jeho činnosti patří správa geodetických základů České republiky, rozhoduje o umístění, přemístění či úpravě měřičských značek základního bodového pole, vykonává správu základních státních mapových děl a tematických státních mapových děl stanovených ČÚZK. Mezi jeho další činnosti patří vedení databázových souborů bodů bodového pole evidovaných v technických jednotkách, spravuje základní báze geografických dat České republiky, vede Ústřední archiv zeměměřictví a katastru, provádí zeměměřičskou činnost na státních hranicích a plní další úkoly dle pověření Českého úřadu zeměměřičsko kartografického.

O činnosti Zeměměřičského úřadu si můžeme přečíst ve [výročních zprávách](#) dostupných online od roku 2002. O plnění věcných úkolů se dočteme v [ročních zprávách](#) dostupných online od roku 2004.

Geodetické základy

Jednou ze základních činností Zeměměřičského úřadu je správa [geodetických základů](#) České republiky, kdy ZÚ rozhoduje o umístění, přemístění či odstranění měřičských značek základního bodového pole České republiky dle zákona č. 359/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Zeměměřičský úřad má na starost správu klasických [geodetických základů](#), které spadají do působnosti odboru geodetických základů a zde dochází ke správě bodů pro Českou trigonometrickou síť, Českou státní nivelační síť, Zvláštní nivelační síť, Základní geodynamickou síť ČR a Českou gravimetrickou síť.

Dalším spravovanou položkou jsou Referenční stanice GNSS, což jsou stanice schopné příjmu signálů globálních navigačních systémů. Zeměměřičský úřad provozuje síť Permanentních stanic GNSS ČR, která představuje moderní prostorové geodetické základy na území ČR. Tyto stanice tvoří síť [CZEPOS](#), která slouží k poskytování korelačních dat pro určení přesné pozice v rámci ČR uživatelům navigačních přístrojů. Síť CZEPOS má v současnosti [23 stanic](#) plus 5 externích. V rámci geodetických základů se Zeměměřičský úřad stará i o zeměměřičské činnosti na státních hranicích.

Geografické podklady

Další oblastí ve které pracuje Zeměměřičský úřad jsou [Informace i geografických podkladech](#). Zde patří [Základní báze geografických dat České republiky](#), což je digitální geografický model území České republiky v měřítku 1:10 000. ZABAGED je v současnosti využívána jako základní vrstva v geografických informačních systémech zejména ve veřejné správě. Je také hlavním datovým zdrojem pro tvorbu základních map ČR měřítek 1:10 000 až 1:100 000. Dále do geografických podkladů patří [Správa hranic](#), která spočívá zejména ve vedení vektorových

souborů vymezujících území správních jednotek všech úrovní v rámci celé České republiky a data poskytuje ve dvou měřítcích 1:50 000 a 1:10 000. Dalšími geografickými podklady vedenými Zeměměřičským úřadem jsou [Geonames](#), což je databáze geografických jmen České republiky. Obsahuje kompletní soubor prostorových a popisných informací o standardizovaných geografických jménech a jménech sídelních jednotek. Pod správu Zeměměřičského úřadu patří i [Státní mapové dílo](#), které není potřeba moc blíže přibližovat, protože každý kdo měl předmět Kartografie jej dobře zná. Kromě map zpracovává Zeměměřičský úřad i [Ortofoto České republiky](#), což je periodicky aktualizovaná sada barevných ortofot v rozměrech a kladu mapových listů Státní mapy 1:5 000 a poslední položkou v rámci geografických podkladů jsou [Názvoslovné podklady](#), což jsou vybrané soubory standardizovaných geografických jmen.

Geoportál ČÚZK

[Geoportál ČÚZK](#) je komplexním internetovým rozhraním pro přístup k prostorovým datům pořizovaným a aktualizovaným v rezortu ČÚZK. Umožňuje mimo jiné [prohlížení dat](#) jako je Katastrální mapa, Státní mapa 1:5 000 v rastrové i vektorové verzi, Základní mapy ČR, Ortofoto, data ZABAGEDu v podobě polohopisu a výškopisu, Geonames, Bodových polí a dat z portálu INSPIRE, kam patří parcely, zeměpisná jména, vodstvo. Dále nabízí [datové sady](#) kam patří [Katastr nemovitostí](#), [ZABAGED](#), [Mapy](#), [Státní a katastrální hranice](#), [Ortofoto](#), [Geonames](#), [Výškopis](#), [Bodová pole](#) a [Archiválie](#).

Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický v.v.i.

V

VÚGTK je veřejná výzkumná instituce zabývající se výzkumem a vývojem v oboru zeměměřičství a katastru a dále vývojem a testováním nových technik, postupů a software a odborných konzultacích například v těchto oborech: geodézie a geodynamika, permanentní služba GPS, tvorba a údržba mapových děl, tvorba a vedení katastru nemovitostí, výzkum a vývoj Informačního systému zeměměřičství a katastru jako zdrojového informačního registru pro Státní informační systém České republiky, a další. Mezi hlavní aktivity ústavu však patří:

- Vývoj systémů a technologií pro získávání, zpracování a využívání dat v oboru zeměměřičství, fotogrammetrie a digitalizace map, zvláště pro tvorbu a vedení Katastru nemovitostí a Informačního systému zeměměřičství a katastru.
- Přesná astronomicko-geodetická pozorování a analýzy dat. Využití techniky GPS.
- Badatelský výzkum v oblasti geodynamiky Země, stálá stanice GPS v rámci Mezinárodní služby IGS pro geodynamiku, analytické centrum pro vědecké zpracování GPS pozorování.
- Zpracování a vydávání druhotných informací získaných z oblastí zeměměřičství, vyšší geodézie, fotogrammetrie, kartografie, kartografické polygrafie, dálkového průzkumu Země, výpočetní techniky a automatizace.
- Správa a vedení Zeměměřičské knihovny. V rámci ediční činnosti ODIS vydávání odborných publikací z odvětví zeměměřičství a katastru.
- Expertní a poradenské služby v oblastech vyšší a inženýrské geodézie, zeměměřičství, kartografie, katastru a výpočetní techniky včetně software.
- Skenování map a grafických podkladů (barevných A3, černobílých do A1, 400-800dpi) vektorizace rastrových obrazů.
- Speciální geodetické práce vysoké přesnosti. Odborné konzultace v oborech působení. Mezinárodní vědecko-technická spolupráce.

VÚGTK také obsahuje 4 specializované výzkumné útvary: útvar GIS a katastru nemovitostí, ústav Zeměměřičské knihovny a ODIS (Odvětvové informační středisko), útvar Geodézie a geodynamiky a útvar Metrologie a inženýrské geodézie.

1. [Výzkumný útvar GIS a katastru nemovitostí](#) – zaměřen především na řešení úkolů výzkumného a vývojového zajištění v oblasti zeměměřictví a katastru nemovitostí; řešení úkolů na podporu výzkumu a vývoje příbuzných oborů; hospodářskou a obchodní činnost.
2. [Výzkumný útvar Zeměměřičské knihovny a ODIS](#) - zajišťuje zejména provoz odborné odvětvové knihovny, vydává speciální odborné publikace a organizuje kurzy a semináře na téma zeměměřictví a katastr nemovitostí.
3. [Výzkumný útvar Geodézie a geodynamiky](#) - v útvaru je systematicky rozvíjen badatelský (základní) výzkum v matematické a fyzikální geodézii, kosmické geodézii, geodetické gravimetrii (zemských slapech) a v geodynamice a rovněž cílený výzkum v oblasti geodetických základů, jehož výsledky nacházejí přímé využití v resortu ČÚZK a v celé současné zeměměřičské praxi.
4. [Výzkumný útvar Metrologie a inženýrské geodézie](#) - činnost oddělení je soustředěna na práce v oblastech: metrologie, standardizace a inženýrské geodézie (vyhotovování podkladů pro projektování, budování vytyčovací sítě, měření deformací stavebních objektů, vyhledávání podzemních prostor, vývoj, výroba a servis speciálních geodetických přístrojů). Ve stejných oblastech poskytují pracovníci oddělení fundované odborné konzultace, expertizy a odborné posudky.

Ústav je akreditován jako Autorizované metrologické středisko a vzdělávací instituce podle zákona 312/2002, Sb., o úřednících územních samosprávních celků.

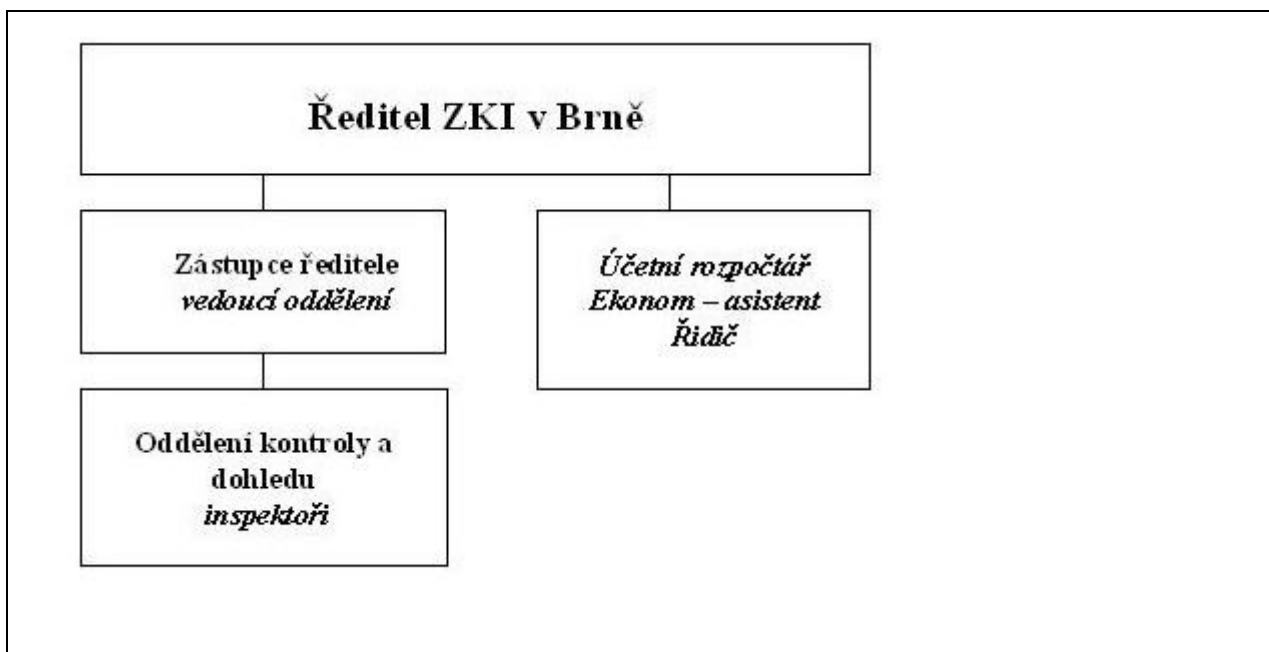
Zeměměřičské a katastrální inspektoráty

Zeměměřičské a katastrální inspektoráty jsou správní úřady s územní působností. Inspektoráty mají působnost v rámci územních obvodů několika krajů a kontrolují výkon státní správy katastru nemovitostí katastrálními úřady a kontrolují výkon zeměměřičských činností fyzických a právnických osob pro potřeby katastru nemovitostí. Také rozhodují o odvoláních proti rozhodnutím katastrálního úřadu. Inspektoráty vedou ředitelé jmenovaní a odvolávaní předsedou Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního. Zeměměřičské a katastrální inspektoráty byly zřízeny podle §2, odst.2, zákona 359/1992 Sb.

Činnost inspektorátů:

- a) kontrola výkonu státní správy katastru nemovitostí ČR katastrálními úřady,
- b) dohled na ověřování výsledků zeměměřičských činností využívaných pro katastr nemovitostí ČR a státní mapové dílo,
- c) předkládání návrhů na opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole a dohledu podle písmen a) a b),
- d) rozhodování o odvoláních proti rozhodnutím katastrálních úřadů,
- e) předkládání návrhů na odejmutí úředního oprávnění podle zákona 200/1994 Sb.,
- f) projednávání porušení pořádku na úseku zeměměřictví podle zákona 200/1994 Sb.
- g) plnění dalších úkolů, kterými je pověřil ČÚZK

Organizační struktura:

V současnosti je v ČR 7 inspektorátů:

- Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Brně
- Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Českých Budějovicích
- Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Liberci
- Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Opavě
- Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Pardubicích
- Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Plzni
- Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Praze

Žádosti o informace:

Postup pro získání informace podle zákona č. 106/1999 Sb.:

Žádost o informaci lze podat ústně nebo písemně nebo elektronickou poštou. Na písemnou žádost úřad poskytne písemnou informaci, na ústní žádost poskytne v jednoduchých záležitostech informace ústně. Ve složitějších záležitostech může úřad požadovat podání písemné žádosti nebo poskytnout písemnou informaci i bez této žádosti v případě, že žadatel sdělí své jméno a adresu, kam mu lze písemnou informaci doručit, nebo v případě, že si bude chtít písemnou informaci převzít osobně. Z písemné žádosti musí být jednoznačně zřejmé,

a) komu je určena. Za takové určení se považuje doručení poštou na uvedenou adresu nebo osobní doručení do podatelny nebo jiného příjmového místa povinného subjektu (aniž by v žádosti byl povinný subjekt výslovně uveden),

b) kdo ji podává (jméno, příjmení, u právnických osob název a adresa).

Písemná žádost

a) musí být srozumitelná,

b) musí z ní být zřejmé, jaká informace je požadována,

c) nesmí být formulována příliš obecně.

Katastrální úřady

Katastrální úřad je (věcně příslušný) správní úřad, který vykonává státní správu katastru nemovitostí (dále jen "katastr") včetně zápisů práv k nemovitostem do katastru. Působnost katastrálních úřadů je vymezena [zákonem č. 359/1992 Sb.](#), o zeměměřických a katastrálních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, kterým byly katastrální úřady zřízeny.

Úkoly katastrálních úřadů:

- vykonávají státní správu katastru nemovitostí České republiky,
- vykonávají správu zhušťovacích bodů a podrobných polí polohového a výškového,
- projednávají porušení pořádku na úseku katastru nemovitostí České republiky podle zvláštního zákona,
- schvalují změny pomístního názvosloví a zabezpečují činnosti spojené se standardizací geografického názvosloví,
- schvalují změny hranic katastrálních území,
- vykonávají správu základních státních mapových děl stanovených Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním,
- plní další úkoly na úseku zeměměřictví a katastru nemovitostí České republiky, kterými je pověřil Český úřad zeměměřický a katastrální.

Působí po celé rozloze Naši krásné země. Každý kraj (Praha, Jihočeský, Jihomoravský, Karlovarský, Královéhradecký, liberecký, Moravskoslezský, Olomoucký, Pardubický, Plzeňský, Středočeský, Ústecký, Vysočina a Zlínský) má neurčený počet katastrálních úřadů. Každý úřad má svojí územní působnost, tu naleznete zde →

http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=998&MENUID=0&AKCE=GEN:S EZNAM_KU

Existuje online přístup do katastru?

Ano, existuje a tu ho máme → → <https://katastr.cuzk.cz/uvod/>

Kde máme aktuálnosti?

zde → → <http://www.cuzk.cz/>

Příklad organizačního schématu. (příklad Břeclav, každý úřad má jiný viz jejich stránky).

Zdroje:

- ČÚZK: Působnost zeměměřičského úřadu. [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=30&MENUID=10044&AKCE=DOC:30-ZU_PUSOBNOST
- ČÚZK: Geodetické základy. [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=30&MENUID=10060&AKCE=DOC:30-ZU_GEOZAKLADY_UVOD
- ČÚZK: Geografické základy. [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=30&MENUID=10479&AKCE=DOC:30-ZU_GEOPODKLADY
- ČÚZK: Geoportál. [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: [http://geoportal.cuzk.cz/\(S\(ljgfxhbgrrwbm0455jldhrz\)\)/Default.aspx?head_tab=sekce-00-gp&mode=TextMeta&text=uvod_uvod&menu=01&news=yes&UvodniStrana=yes](http://geoportal.cuzk.cz/(S(ljgfxhbgrrwbm0455jldhrz))/Default.aspx?head_tab=sekce-00-gp&mode=TextMeta&text=uvod_uvod&menu=01&news=yes&UvodniStrana=yes)
- *Český úřad zeměměřičský a katastrální* [online]. 2012 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://cuzk.cz/>
- *VÝZKUMNÝ ÚSTAV GEODETICKÝ, TOPOGRAFICKÝ A KARTOGRAFICKÝ, v. v. i.* [online]. 2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.vugtk.cz/>

LESY ČESKÉ REPUBLIKY
Komentář
<p>Státní podnik Lesy České republiky (LČR) byl založen 1.1.1992. Jeho hlavní činností je hospodaření s 1,3 mil. ha lesního majetku, který je ve vlastnictví státu a také péče o více než 39 000 km vodních toků. Mimo jiné také zajišťuje funkci odborného lesního hospodáře pro vlastníky drobných soukromých lesů. Lesy ČR jsou také největším správcem chráněných území.</p> <p>LČR sídlí v Hradci Králové.</p> <p>Organizační struktura má tři stupně: První tvoří ředitelství, druhý stupeň 13 regionálních pracovišť (krajské ředitelství, čtyři lesní závody, semenářský závod a šest správ toků) a poslední stupeň obsahuje 77 lesních správ.</p> <p>Prioritou Lesů ČR z ekonomického hlediska je vyrovnané finanční hospodaření, financování lesnických činností z vlastních zdrojů a nezávislost na státním rozpočtu. Značné finanční prostředky investuje podnik do obnovy poškozených lesů imisemi v pohraničí a do údržby lesních cest (Lesy ČR, 2012).</p>
V
<p>Činnost odborného lesního hospodáře</p> <p>Lesy České republiky vykonávají tuto funkci jak v lesích ve vlastnictví státu, ale také v soukromých lesích.</p> <p>Výkon této funkce má dvě základní formy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spočívá v zabezpečování odborné úrovně hospodaření v lesích, pro které se zpracovávají lesní hospodářské osnovy, pokud orgán státní správy lesů nerozhodl o pověření jiné právnické nebo fyzické osoby touto funkcí nebo pokud si vlastníci uvedených lesů nevybrali vlastního odborného lesního hospodáře (Lesy ČR, 2012). 2. Druhá forma spočívá ve výkonu funkce OLH pro vlastníky lesů za úhradu na základě smlouvy o výkonu činnosti OLH.
V
<p>Program 2000</p> <p>Plný název programu je „Program 2000 – naplňování cílů veřejného zájmu u LČR“. Je zaměřen na podporu a rozvoj veřejně prospěšných funkcí lesů, zejména výstavba a údržba naučných stezek či turistických odpočinkových míst, vybavení lesů informačními tabulemi nebo péče o aleje a památné stromy. Dále také obnova a údržba studánek a pramenů.</p> <p>Pro realizaci tohoto projektu bylo vynaloženo cca 339 mil. Kč.</p> <p>Plné znění publikace Programu 2000 najdeme pod následujícím odkazem.</p>
V
<p>Program 2020</p> <p>Tento program je podobný jako předchozí, ale tentokrát tvůrci nabídli široké veřejnosti možnost podílet se na konkrétních opatřeních. Lesy České republiky plánují vložit do tohoto projektu až 500 mil. Kč. Celý dokument si lze přečíst zde.</p>
B, V
<p>Spolupráce s ČSOP</p> <p>Český svaz ochránců přírody (ČSOP) je dobrovolnická organizace, která mimo jiné pečuje o přírodně cenné plochy, památkové objekty a zachování ohrožených druhů rostlin a živočichů. Pro veřejnost pořádá dětské tábory a vzdělávací akce. LČR s ČSOP spolupracují od roku 1999. Každoročně realizují několik projektů ochrany biodiverzity v lesích, udržují studánky,</p>

<p>podporují ekocentra, pořádají přírodovědné soutěže pro děti a mládež. Navazují spolupráci mezi lesníky a ochránáři a pomáhají hledat přijatelná řešení při konkrétních místních problémech.</p> <p>Deklarace o spolupráci s ČSOP je k dispozici zde.</p>
V
<p>Vymezování bezzásahových území</p> <p>V roce 2002 byla uzavřena dohoda mezi LČR a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) o spolupráci při vymezování lesních porostů ponechávaných samovolnému vývoji v rámci soustavy CHKO.</p> <p>Mapu bezzásahových území najdeme zde.</p>
V
<p>Ochrana přírody u LČR</p> <p>LČR jsou nejvýznamnějším partnerem a orgánů ochrany přírody a nejvýznamnějším správcem zvláště chráněných území přírody v ČR.</p> <p>Přehled všech zvláště chráněných území ČR je k dispozici zde.</p> <p>Základním opatřením pro zachování případně zlepšení stavu lesních ekosystémů je praktická realizace principů trvale udržitelného hospodářství v lesích spolu s používáním šetrných technologií. Podnik není příjemcem žádných nárokových příspěvků na hospodaření v těchto územích. Podnik se podílí na záchraně a podpoře přirozeně vzácných druhů dřevin, dravců, sov, atd.</p>
V
<p>Pěstování lesů</p> <p>LČR se zabývá pěstováním lesů, kdy jejich cílem je vytvořit trvale udržitelný les, který je stabilní, druhově, prostorově a věkově skupinovitě smíšený. Hospodářská úprava lesa se věnuje zabezpečení rovnoměrného a trvalého výnosu z lesa. Jsou vydávány lesní hospodářské plány, které popisují stav lesa a určují meze jeho využívání (pokud lesy vlastní stát, tak LHP obsahuje: maximální celkovou výši těžeb, která je nepřekročitelná, minimální plošný rozsah naléhavé výchovy v porostech do 40 let věku, minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin).</p> <p>LČR vydaly „Program trvale udržitelného hospodaření v lesích“, který obsahuje informace o tom, jak hospodařit na daných úsecích lesa v souladu se zásadami udržitelného rozvoje. Publikaci si lze přečíst zde.</p>
V
<p>Lesnické parky</p> <p>LČR zakládá Lesnické parky. První lesnický park Křivoklátsko byl založen v roce 2010.</p> <p>V ochraně lesů je kladen důraz na preventivní opatření - snaží se přiblížit druhovou skladbu k přirozené, zvyšovat populace predátorů a odstraňovat materiál, který by mohl způsobit množení škůdců. Pesticidy používají pouze při nadměrném množství škůdců, kdy jejich škodlivost pro hospodářství je značná.</p>

V
<p>Správa vodních toků a bystřin</p> <p>LČR spravuje přes 39 000 km vodních toků a bystřin a 700 malých vodních nádrží. Jsou to zejména vodní toky, které mají větší podélný sklon, dochází u nich k výrazné erozi a vyskytují se v oblastech pramenů a v horních částech povodí. Důraz je kladen na preventivní opatření, na stavbu a rekonstrukci objektů hrazení bystřin v povodňových oblastech, na zajištění protipovodňové ochrany. LČR podporuje druhy organismů, které jsou ohrožené, likviduje nepůvodní druhy vegetace, čistí a obnovuje studánky nebo umísťuje do lesů altány a informační cedule.</p> <p>Mapu působnosti správních toků LČR najdeme zde.</p>
V
<p>Demonstrační objekty</p> <p>Demonstrační objekty jsou vymezeny ve státním lese a je v nich odborné lesnické i laické veřejnosti prezentován vzorový způsob hospodaření s ohledem na dosažení hospodářského cíle a plnění dalších funkcí lesů. Ke každému demonstračního objektu je vydán exkursní průvodce. Některé z nich jsou k dispozici v publikacích zde.</p>
<p>Pravidla pro zpřístupnění a výdej dat LHP</p> <p>Lesy ČR nejsou příjemce státního příspěvku na úhradu nákladů spojených s vyhotovením dat LHP, z tohoto důvodu si hradí náklady za vyhotovení LHP v plné výši. Výdej vlastních LHP si zajišťují Lesy ČR samy. Na tyto data není právní nárok, tudíž musí žadatel poskytnutí konkrétních dat LHP předem s Lesy ČR odsouhlasit. Poskytovaná data lze rozdělit do 3 skupin- veřejně dostupné informace LHP, informace získané nahlížením do LHP na organizačních jednotkách Lesů ČR a výdej dat LHP ředitelstvím Lesů ČR v elektronické podobě. Informace pro vstup do systému veřejně dostupných informací LHP najdete zde. Kontakty jednotlivých organizačních jednotek k získání informací nahlížením do LHP na organizačních jednotkách Lesů ČR najdete zde.</p>
B
<p>Geoportál</p> <p>Jedná se o publikaci prostorových informací o území ČR spravovaném LČR. Přístup mají registrovaní uživatelé, podmínkou pro vstup je vyplnění stručného registračního formuláře. K dispozici je Mapový klient, který poskytuje údaje LHP agregované na jednotku prostorového rozdělení lesa. K dispozici je zde i s vyhledávací funkcí a tiskovým serverem.</p>

Zdroje:

Lesy České republiky [online]. Citováno 19.4.2013. Dostupné z www:

<http://www.lesy-cr.cz/odborne-rady/cinnost-olh-u-lesu-cr/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy-cr.cz/o-nas/profil-firmy/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy-cr.cz/volny-cas-v-lese/program-2020-lesu-ceske-republiky/Stranky/o-programu-2000.aspx>

<http://www.lesy-cr.cz/volny-cas-v-lese/program-2020-lesu-ceske-republiky/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy-cr.cz/pece-o-les/ochrana-prirody-u-lcr/stranky/spoluprace-s-csop.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/ochrana-prirody-u-lcr/stranky/vymezovani-bezzasahovych-uzemi.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/ochrana-prirody-u-lcr/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/lesnicke-parky-v-cr/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/pestovani-lesu/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/hospodarska-uprava-lesu/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/sprava-vodnich-toku-a-bystrin/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/pestovani-lesu/Stranky/program-trvale-udrzitelneho-hospodareni.aspx>

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/demonstracni-objekty/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy.cz/o-nas/poskytovani-dat-lhp/Stranky/default.aspx>

http://lcr.geo-portal.cz/Default.aspx?mode=text&content=user_login

<http://www.lesy.cz/kontakty/Stranky/default.aspx>

<http://www.lesy.cz/o-nas/poskytovani-dat-lhp/Stranky/geoportal.aspx>

http://lcr.geo-portal.cz/Default.aspx?mode=text&content=user_login

<u>Ministerstvo zemědělství ČR</u>	
P + H + B + V	
Komentář	
<p>Mze má sekci vodního a lesního hospodářství. Místně příslušné orgány státní správy jsou územní odbory Mze (seznam zde). Na okresních úřadech jsou úseky lesního hospodaření. Plní věcnou část funkce jediného akcionáře v akciových společnostech povodí a metodicky řídí Státní meliorační správu. Státně správními orgány jsou zemědělské agentury (seznam zde či zde). Ministerstvo zemědělství řídí státní zemědělskou a potravinářskou inspekci, státní veterinární správu České republiky, státní rostlinolékařskou správu, ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a Českou plemenářskou inspekci.</p>	
Dostupné informace	
<p>V, B Pro hledání doplňujících informací pro EcoRa můžeme využít Lesní hospodářské plány (definice), nebo lesní hospodářské osnovy (zde), které také obsahují údaje o zhodnocení přírodních poměrů a přehled souborů lesních typů, jejich zastoupení a zhodnocení stavu lesa a dosavadní hospodaření. V digitální formě jsou uloženy zde (zde). V analogové formě jsou uloženy u pobočky ÚHÚL – garanta za danou oblast. (odkaz na web ÚHÚL kde jsou požadované inf. zde), dále pak u místně příslušných orgánů státní správy lesů, tj. Zemědělských agentur (zde) a okresních úřadů (seznam zde), u PLO s národními parky uloženo na Ministerstvu životního prostředí, u PLO s Vojenskými lesy a statky ČR s.p. (zde) uloženo u Vojenského lesního úřadu Praha. Dle internetové aplikace (zde) lze vyhledávat lesní hospodářské plány a osnovy a kde jsou k dispozici.</p>	
<p>P Výsledky KPZP jsou kromě ve výzkumném ústavu melioraci a ochrany půdy (VÚMOP) k dispozici na územních odborech Ministerstva zemědělství, dnes zemědělských agenturách MZe (pouze pobočky ministerstva zemědělství) mimo jiné na katastrálních úřadech (zde) okresních úřadech (zde), či přes Ministerstvo zemědělství (zde). Mapy bonity půd (BPEJ) jsou k dispozici na většině okresních úřadů, přičemž k zjišťování, zda na daném úřadě informace jsou, poslouží systém MIDAS (zde), (v roce 2009 ukončen, ale stále částečně funguje)</p>	
H,K,B,V	
<p>Ministerstvo zemědělství dále spolupracuje i s podpůrnými organizacemi. Patří mezi ně např. veřejné výzkumné organizace zde, jako je Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i., Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i. apod. Tyto organizace se specializují především na určitou problematiku, určitý výzkum, který slouží nejen s Mze ale i dalším organizacím</p>	

(např. MŽP). Dále pak se státním fondem viz [zde](#), jehož smysl je především v oblasti investice financí. Dalším spolupracujícím subjektem jsou státní akciové společnosti, či národní podniky. Ty je možné nalézt [zde](#), případně [zde](#). Jedná se většinou o potravinářské společnosti, jako jsou např. pivovary (Budějovický Budvar, Vyškovský pivovar atd.). Nelze ani opomenout spolupráci se státními podniky, které ministerstvo zahrnuje taky. Patří mezi ně především Lesy České republiky s.p. a správa povodí dostupné [zde](#).

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

www.mzp.cz – webové stránky Ministerstva životního prostředí.

Součástí portálu jsou údaje o MŽP (zahraniční vztahy, legislativa,...), zajímavá témata (voda, rizika pro živ. prostředí, stav živ. prostředí,...) a služby (knihovnické a informační služby, úřední deska).

Jsou zde publikovány články o aktuálních problémech.

G + P

Horniny a půda jsou složkami životního prostředí a důležitou součástí ekosystémů. Představují substrát, na kterém, a ve kterém, se odehrává život, poskytuje živiny rostlinám, ale může být i zdrojem škodlivých látek, ať již přirozeného nebo antropogenního původu. Ochrana horninového a půdního prostředí před znečištěním brání jak přestupu škodlivých látek do potravních řetězců, tak do vodního prostředí, především do zdrojů pitné vody.

Další specifické úkoly související s horninovým prostředím, jako je např. vliv těžby nerostných surovin, ochrana před sesuvy a skalním řícením nebo ochrana nerostných zdrojů, jsou podrobněji rozebrány v rubrice [Geologie](#), rubrika [Půda](#) je pak věnována problematice ochrany půdního fondu.

H

Odbor ochrany vod MŽP pracuje s mnoha informačními systémy.

Hydro-ekologický informační systém (HEIS) a **Digitální báze vodohospodářských dat (DIBAVOD)** slouží ke shromažďování, vyhodnocování a prezentaci dat s vodní tematikou. Geografická databáze je vyvíjena a spravována pro tvorbu kartografických výstupů, analýzy dat v prostředí GIS a jejich vizualizaci (např. Mapy záplavových území ČR). Oba systémy jsou spravovány Výzkumným ústavem vodohospodářským T.G.M.v.v.i.

Informačním systémem Monitoringu kvality vod na území ČR je **IS ARROW** (Assessment and Reference Reports of Water Monitoring), který představuje sběrnou databázi vzorků kvality vod na území ČR zahrnující portál sběru dat odebraných vzorků vody a hodnotící portál kvality vod.

Informační systém veřejné správy - VODA (ISVS -VODA) prezentuje prostřednictvím jednotných přehledných a snadno dostupných aplikací informace o našich vodách a přispívá tak ke lepší a včasné informovanosti nejen odborné veřejnosti.

Povodňový informační systém (POVIS) slouží jako podpora pro komunikační, koordinační a rozhodovací činnosti na všech organizačních úrovních, které jsou ze zákona povinny povodňovou situaci řešit. Cílem systému je zabezpečit v průběhu povodně i mimo ní základní platformu pro kvalitní komunikaci mezi všemi odpovědnými subjekty, zjednodušit a zrychlit přenos informací a v neposlední radě zajistit jednotné formáty předávaných informací.

[Hydroekologický informační systém \(HEIS\)](#)

[Povodňový informační systém "POVIS"](#)

[Informační systém veřejné správy - VODA](#)

K

Na fenomén změny klimatu poprvé vědci upozornili v šedesátých letech minulého století. Rozvoj lidské společnosti od počátku průmyslové revoluce způsobil výrazný nárůst koncentrací skleníkových plynů v atmosféře, které způsobují zadržování a absorpci tepla vyzařovaného zemským povrchem. Jedná se však o jev mnohem komplexnější než je pouhá změna teploty, na níž navazuje celá řada řetězcích se reakcí na globální i regionální úrovni. Již nyní jsou zcela zřetelné dopady oteplování na změny fauny i flóry. Zvyšuje se frekvence extrémních stavů počasí, jako jsou déle trvající sucha střídaná přívalovými dešti, vichřice a další.

Na snížení emisí se v rámci EU výrazně podílí systém [evropského obchodování s emisními povolenkami](#) (EU ETS), který sdružuje největší emitenty odpovídající za přibližně 45 % celkových vypouštěných emisí skleníkových plynů v Evropě. Doposud v něm byly povolenky na vypouštění oxidu uhličitého přidělovány zdarma, od roku 2013 bude postupně narůstat podíl povolenek nakoupených v aukcích.

Hlavním strategickým dokumentem České republiky v oblasti změny klimatu je [Národní program](#) na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR z roku 2004. V současnosti probíhá příprava nové koncepce ochrany klimatu, která by měla být předložena vládě České republiky ke schválení v roce 2013.

B

[Natura 2000](#) je soustava chráněných území, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Vytvoření soustavy Natura 2000 ukládají dva nejdůležitější právní předpisy EU na ochranu přírody:

Soustava Natura 2000 sestává ze dvou typů chráněných území – ptačích oblastí a evropsky významných lokalit. **Ptačí oblasti**, kterých je na území ČR 41, vyhlásila vláda ČR nařízením v letech 2004 – 05, v roce 2007 a poslední 2 v roce 2009. **Evropsky významné lokality** byly shrnuty do tzv. národního seznamu.

Národní seznam je fakticky rozdělen do dvou částí podle tzv. biogeografických oblastí, do nichž ČR zasahuje: **panonské** (pokrývající převážnou část Jihomoravského a část Zlínského kraje) a **kontinentální** (96 % území ČR).

[Judikatura Soudního dvora Evropské unie v oblasti ochrany přírody](#)

Publikace Ministerstva životního prostředí (2011), která shrnuje dosavadní judikaturu Evropského soudního dvora týkající se směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích.

[Ústřední seznam ochrany přírody \(ÚSOP\)](#)

Stránky evidující zvláště chráněná území, památné stromy, ptačí oblasti, evropsky

Krajské úřady

H, B, V

Komentář:

Krajský úřad plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zákonem, zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů a komisí. Dále krajský úřad vykonává zákonem stanovenou státní správu (přenesenou působnost) s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu kraje a radě kraje nebo zvláštnímu orgánu. Krajský úřad se člení na odbory a oddělení, v čele úřadu stojí ředitel.

Kraje poskytují různě obsáhlé dokumenty, ty které jsou zákonem dané najdete na všech webových stránkách krajů v sekci „ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ“ nebo „ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ“. Bohužel stránky krajů nejsou jednotné a tak k určitým datům vedou různé cesty. Někdy v sekcích narazíte na dokumenty z geologie nebo ovzduší, každý kraj poskytuje různé spektrum dat.

kraj	web	životní prostředí
Jihočeský	www.kraj-jihocesky.cz	http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=37&par[lang]=CS
Jihomoravský	www.kr-jihomoravsky.cz	http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=39391&TypeID=12
Karlovarský	www.kr-karlovarsky.cz	http://www.kr-karlovarsky.cz/zivotni
Vysočina	www.kr-vysocina.cz	http://www.kr-vysocina.cz/zivotni-prostredi.asp?p1=4931
Královehradecký	www.kr-kralovehradecky.cz/	http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=196
Liberecký	www.kraj-lbc.cz	http://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/
Moravskoslezský	www.kr-moravskoslezsky.cz	http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/
Olomoucký	www.kr-olomoucky.cz	http://www.kr-olomoucky.cz/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi-cl-22.html
Pardubický	www.pardubickykraj.cz	http://www.pardubickykraj.cz/odbor-zivotniho-prostredi-a-zemedelstvi
Plzeňský	www.plzensky-kraj.cz	http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/zivotni-prostredi?sekce=verejna-sprava
Středočeský	www.kr-stredocesky.cz	http://www.kr-stredocesky.cz/portal/krajsky-urad/odborny-odbor-zivotniho-prostredi-a-zemedelstvi/
Ústecký	www.kr-ustecky.cz	http://www.kr-ustecky.cz/zivotni_prostredi.asp
Zlínský	www.kr-zlinsky.cz	http://www.kr-zlinsky.cz/zivotni-prostredi-cl-14.html
Magistrát hlavního města Prahy	www.praha.eu	http://www.praha.eu/jnp/cz/home/zivot_v_praze/zivotni_prostredi/index.html

Dostupné informace:

V - Územní plánování krajů

Základním cílem služby je podat celkový přehled zejména o územně plánovací dokumentaci a územně plánovacích podkladech krajů. Obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území (limity využití území), záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovacích dokumentacích (rozbor udržitelného rozvoje území).

Krajský úřad Jihočeského kraje	http://up.kraj-jihocesky.cz/
Krajský úřad Jihomoravského kraje	http://up.kr-jihomoravsky.cz/
Krajský úřad Karlovarského kraje	http://www.kr-karlovarsky.cz/REGION/uzem_plan/
Krajský úřad Kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/uzemni-planovani/ds-301124/p1=30557
Krajský úřad Královéhradeckého kraje	http://up.kr-kralovehradecky.cz/
Krajský úřad Libereckého kraje	http://oupsr.kraj-lbc.cz/page2416
Krajský úřad Moravskoslezského kraje	http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/upl.html
Krajský úřad Olomouckého kraje	http://www.kr-olomoucky.cz/uzemni-planovani-cl-19.html
Krajský úřad Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/uzemni-planovani
Krajský úřad Plzeňského kraje	http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/uzemni-planovani
Krajský úřad Středočeského kraje	http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/uzemni-planovani/uzemni-planovani-kraj/
Krajský úřad Ústeckého kraje	http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98544&archiv=0&p1=175718
Krajský úřad Zlínského kraje	http://www.kr-zlinsky.cz/uzemni-planovani-cl-12.html
Magistrát hlavního města Prahy	http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/odbory_mhmp/uzemni_plan/

H – Povodňové plánování

Povodňový plán je dokument, který mimo jiné obsahuje způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací, zabezpečení přípravy a organizace záchranných prací. Ze zákona je povinností každého krajského úřadu, aby zveřejňoval dostupné a aktuální informace o postupech protipovodňové ochrany a vymezení záplavových území.

Pardubický kraj – <http://www.pardubickykraj.cz/koncepce-protipovodnove-ochrany>

Kraj Vysočina - <http://www.kr-vysocina.cz/zaplavova-uzemi/ds-302320/p1=56966>

Moravskoslezský kraj - http://www.pod.cz/povodnovy_plan/

Středočeský kraj - <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi/vodni-hospodarstvi/zaplavova-+uzemi/>

hlavní město Praha - http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/odbory_mhmp/uzemni_plan/

Jihočeský kraj - [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1581&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1581&par[lang]=CS)

Plzeňský kraj - <http://dpp.kr-plzensky.cz/html/index.html>

Karlovarský kraj - http://www.kr-karlovarsky.cz/NR/rdonlyres/3B7439D1-36B2-4449-B626-0B8AA1016286/0/stanovena_zaplavova_uzemi.pdf

Ústecký kraj - http://dpp.kr-ustecky.cz/pub_cz042/index.html

Liberecký kraj - <http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/dpp/>

Královéhradecký kraj - <http://web3.kr-kralovehradecky.cz/>

Jihomoravský kraj - <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=195719&TypeID=2>

Olomoucký kraj - <http://www.kr-olomoucky.cz/protipovodnova-ochrana-cl-379.html>

Zlínský kraj - http://vms4.kr-zlinsky.cz/tms/projekty_a/zaplavy/#c=-514996%252C-1169125&z=3&l=zu_zm,zu_q100&p=spa&

Povodí v ČR (akciové společnosti)
Povodí Ohře s.p.
Předmět činnosti
H
<p>Státní podnik Povodí Ohře sídlí v Chomutově a zabývá se provozem a údržbou vodních děl a toků v povodí Ohře a dolního Labe.</p> <p>Mezi hlavní předměty činnosti podniku patří například sledování stavu koryt vodních toků a okolních pozemků, péče o koryta, provozování vodních děl, udržování splavnosti významných vodních cest, zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod, ochrana před povodněmi, osazování plavebních znaků na vodní cestě a další.</p> <p>Stránky podniku Povodí Ohře nabízejí informace o hydrologické situaci, mimořádných situacích, kvalitě koupacích vod a navíc o napouštění jezera Most.</p>
Dostupné informace
Hydrologická situace
H
<p>Povodí Ohře na svých stránkách informuje o stavech a průtocích, hladinách vody v nádržích, srážkách a jakosti vody v nádržích. Navíc zde nalezneme také popis funkce vodohospodářského dispečinku Povodí Ohře a stručný popis opatření používaných při povodních (stupně povodňové aktivity).</p>
Popis povodí
H, V
<p>V této části stránek nalezneme průvodce základní údaje o povodí Ohře, o historii povodí, o všech přehradách v oblasti, o vodách ke koupání, dále pak dokumenty o vývoji jakosti vod a vodní bilance.</p> <p>Podnik Povodí Ohře spravuje celkem 24 přehrad, z nichž největší jsou Nechranice.</p>
Plánování v oblasti vod
H, V
<p>V této části stránek Povodí Ohře se nachází dokumenty vztahující se k plánování vodních staveb a udržování dosavadního zařízení. Obsahuje také přehledné tematické mapy celého povodí Ohře a dolního Labe. Nechybí ani připomínkové plány. Navíc je zde přístupno vyhledávání vodních útvarů.</p>

Povodí Vltavy s.p.
Komentář
H
<p>Povodí Vltavy je státní podnik, který se zaměřuje na jednu z částí českého vodního hospodářství. Jeho cílem je zlepšovat možnosti všestranného využívání povrchových a podzemních vod v celém hydrologickém povodí Vltavy, tak aby zůstalo významným místem zdravého životního prostředí. Hlavním posláním podniku je: správa povodí, provoz a údržba;</p>

výkon dalších práv, povinností a svěřených činností; zajišťování odborné pomoci vodoprávním úřadům při rozhodovací činnosti; pořizování plánů dílčích povodí; zjišťování hodnocení stavu povrchových a podzemních vod, včetně monitoringu jakosti povrchových vod...

Povodí Vltavy přináší na svých internetových stránkách aktuální informace o : Vodních stavech a průtocích, povodňových stavech, jakosti povrchové vody, vodních dílech a mimořádných manipulacích nebo plánování v oblasti vod.

Dostupné informace

Hydrologické informace

H

Vodohospodářský dispečink státního podniku Povodí Vltavy prezentuje na webu aplikace, které umožňují sledovat aktuální údaje na vybraných vodočetných stanicích nádržích a srážkometrážních stanicích. V aplikaci můžeme sledovat: [Aktuální vodní stavy a průtoky \(vodní toky\) \(S@P\)](#), [Aktuální vodní stavy \(nádrže\)](#), [Aktuální srážky](#).

Dále podnik zpracovává zprávy o povodních v souladu s právními předpisy. Zpráva obsahuje zhodnocení meteorologické, hydrologické, provozní situace a další informace nezbytné k vyhodnocení povodňové události. Na stránkách nalezneme zprávy o povodních od roku 2002.

Vodohospodářské informace

H

Vodohospodářské informace můžeme rozdělit do několik skupin. V první části zde můžeme najít informace o vodohospodářské bilanci z minulého roku, dále pak informace o vodních tocích a jejich správě nebo vodních dílech. V dalších částech se stránky zaměřují i na Změnu správy drobných vodních toků, vyměřovací lodě, Záplavová území, Informace k plavbě.

1) Vodohospodářská bilance minulého roku jako součást vodní bilance kalendářního roku slouží podle ustanovení ke zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod, zajišťování podkladů pro výkon veřejné správy podle vodního zákona, plánování v oblasti vod a poskytování informací veřejnosti. Hydrologická bilance minulého roku porovnává přírůstky a úbytky vody a změny vodních zásob povodí, území nebo vodního útvaru za daný časový interval, vodohospodářská bilance minulého roku porovnává požadavky na odběry povrchové a podzemní vody a vypouštění odpadních vod s využitelnou kapacitou vodních zdrojů z hledisek množství a jakosti vody a jejich ekologického stavu (§ 22 odst. 1 vodního zákona). Vodní bilance kalendářního roku se sestavuje každoročně do 30. září následujícího kalendářního roku (§ 1 odst. 3 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci).

Výstupy vodohospodářské bilance minulého roku v dílčím povodí Horní Vltavy, Berounky, Dolní Vltavy a ostatních přítoků Dunaje jsou zpřístupněny veřejnosti na internetových stránkách Povodí Vltavy, státní podnik, nejpozději do jednoho měsíce po jejím sestavení, tj. do 30. října, v rozsahu zpráv podle článku 16 až 19 Metodického pokynu Ministerstva zemědělství pro sestavení vodohospodářské bilance v oblasti povodí čj. 5248/2002 6000 ze dne 28. 8. 2002.

2) Povodí Vltavy je správcem významných vodních toků, přehled spravovaných vodních toků lze zjistit v centrální evidenci vodních toků (CEVT) na vodohospodářském informačním portálu <http://www.voda.gov.cz/portal/cz/> v sekci Evidence ISVS.

3) Povodí Vltavy obhospodařuje 31 vodních nádrží. Největšími vodními díly jsou Lipno I a Orlická na Vltavě. Nachází se tu přesné a aktuální informace o Vodních dílech a nádržích, Vltavské kaskádě, Jakosti vody v nádržích, Vltavské vodní cestě .
Plánování v oblasti vod
H
Podnik se podílí i na vodohospodářském plánování. Zabývá se problémem ochrany před povodněmi, využitím vodní energie nebo plavby a dalšími vodohospodářskými otázkami spojenými s odvodňováním nebo zásobováním vodou. Od roku 2004 se začal plánovat nový proces v oblasti vod na povodí Vltavy. V současnosti probíhá aktualizace plánů oblasti povodí s novým názvem - plány dílčích povodí, které budou v platnosti v letech 2010-2015. Současný cyklus plánování se v některých náležitostech liší od cyklu prvního a zahrnuje, kromě aktualizace zmíněných plánů oblastí povodí, i zpracování plánů pro zvládnutí povodňových rizik. Přímo na stránkách najdeme: Schválené plány oblastí povodí HV, BE, DV; aktualizace plánů dílčích povodí; další koncepční dokumenty nebo informace o mezinárodní spolupráci.
Podpora prevence před povodně
H
Povodí Vltavy je součástí Programu 129 120 "Podpora prevence před povodněmi II", dotačního programu, jehož cílem je snížení úrovně ohrožení a povodňových rizik v záplavových územích vodních toků. Program probíhá od roku 2007 a bude ukončen v letošním roce (2013). Správcem je Ministerstvo zemědělství. Program „Podpora prevence před povodněmi II“ obsahuje pět podprogramů tematicky zaměřených na: <ol style="list-style-type: none"> 1) podporu protipovodňových opatření s retencí 2) podporu protipovodňových opatření podél vodních toků 3) podporu zvyšování bezpečnosti vodních děl 4) podporu vymezení záplavových území a studii odtokových poměrů povrchovou vodou 5) podporu zadržování vody v suchých nádržích na drobných vodních tocích

Povodí Labe s.p.
Komentář
H
Povodí Labe je státní podnik založený v roce 1966, který patří pod Ministerstvo zemědělství a sídlí v Hradci Králové. Správa povodí zajišťuje činnosti spojené se zjišťováním a hodnocením stavu povrchových a podzemních vod v oblasti horního a středního Labe a další činnosti podle vodního zákona, jako například: péče o koryta řek, provozování a udržování vodních děl, spolupráce při odstraňování havárií, udržovat splavnost řek, poskytování informací, vydávání odborných a účelových publikací z oblasti své působnosti a spolupracování s veřejností. Povodí Labe nabízí na svých stránkách informace o vodním stavu řek, vodních dílech, územním plánování, povodňových varováních a mimo jiné i územní, administrativní a historická data ke stažení. K nejvýznamnějším tokům v povodí patří Jizera, Orlice, Úpa, Metuje, Mrlina nebo Cidlina.
Dostupné informace

Hydrologická situace H
<p>Na webových stránkách povodí Labe jsou užitečné aplikace, které podávají aktuální informace o: stavech a průtocích na vodních tocích, stavy a průtoky na vodních nádržích, srážky za 24 hodin nebo informace o jakosti vody v nádržích. Dále zde správa povodí Labe vydává jednotlivé varování nebo zprávy o povodních, hydrologické situaci, plavebních omezeních či o mimořádných situacích.</p>
Vodohospodářské informace H
<p>Správa povodí Labe vydává a publikuje na svém portálu několik dokumentů, jako například výroční zprávy, které jsou dostupné ke stažení a vydávají se od roku 2000 nebo zprávy o vodohospodářské bilanci, které jsou vydávány od roku 2002. Dále jsou zde povodňové zprávy nebo informace o významných událostech, jako je například Mezinárodní den vody</p> <p>V povodí horního a středního Labe je vybudováno 19 přehrad, 24 zdymadel a 4 jezy. K nejznámějším vodním nádržím patří Josefův důl, v. n. Rozkoš nebo Hamry.</p>
Proces plánování H, V
<p>Na stránkách Povodí Labe je odkaz na stránku Plán oblasti povodí horního a středního Labe, kde jsou popsány konkrétní cíle a s nimi postup, jak jich dosáhnout. Mezi hlavní cíle plánování patří dosažení dobrého stavu vodního prostředí, prevence zhoršování stavu vodního prostředí, podpora udržitelného užívání vod, snížení znečištění, snížení vlivů extrémních průtokových stavů (povodně a sucha). Plánuje se vždy v etapách ohraničených časovým intervalem.</p>
Projekty H, V, B
<p>Na stránkách podniku Povodí Labe jsou uvedeny informace o některých projektech, které mají napomoci k lepšímu využívání zdrojů vod a zlepšení protipovodňové ochrany sídel. Projekty často spolufinancuje Evropská unie.</p>
Další informace H, V, G
<p>Na stránkách Povodí Labe můžeme nalézt informace o prodeji majetku, nabídce pracovních míst nebo vodohospodářských laboratořích.</p> <p>Na stránkách je možný i přístup do aplikace GySiPo, která nabízí sledování všech jevů, které se vyskytují na všech tocích v povodí. Velmi užitečný portál je i http://voda.gov.cz/portal/cz/,</p>

který shrnuje v podstatě veškeré výše popsané informace. V neposlední řadě stránky Povodí Labe také nabízí volně dostupná data o záplavových územích.

Povodí Moravy s.p.

Komentář

H

Společnost byla založena 1.7.1966 jako Správa povodí Moravy, nyní patří pod Ministerstvo zemědělství. Člení se na ředitelství podniku a jednotlivé závody (Horní Morava, Střední Morava, Dyje). Jejím hlavním úkolem je spravovat vodní toky ve svěřené geografické oblasti, sledovat stavy povrchových i podzemních vod. Dále pečuje o koryta vodních toků a vodní díla. Důležitým úkolem je také spolupráce při odstraňování havárií na vodních tocích, udržování splavnosti dopravně důležitých toků a další povinnosti uložené zákonem.

Dále poskytuje činnost poradenskou, analytickou, zeměměřičskou, projektovou, výrobu elektřiny a zemědělskou výrobu.

Významnými řekami povodí jsou Morava, Bečva, Dyje, Svatka a Jihlava.

Dostupné informace

Hydrologická situace

H

Webové stránky povodí (www.pmo.cz) jsou nejrychlejším zdrojem informací ohledně stavu vodních toků a hladin vody v nádržích pro veřejnost. Společně s údaji spadlých srážek za posledních 24 hodin je možno je nalézt na úvodní stránce v přehledné mapce povodí.

V zimním období se přidávají ještě informace o stavu sněhové pokrývky ve výtýpovaných (horských) lokalitách.

Vodohospodářské informace

H

Každoročně je vydáván souhrnný dokument Vodohospodářská bilance mapující situaci uplynulého roku.

Rozběhnutými projekty v oblasti vodního hospodářství jsou v současnosti mj. ochrana před povodněmi (odstraňování nánosů z koryt řek, protipovodňová opatření v minulosti zasažených obcí - např. Troubky) a rekonstrukce a čištění vodních nádrží. Důležitou roli hraje také předpovědní povodňový systém Morava-Dyje vzniklý ve spolupráci s rakouskou stranou.

Významnými vodními díly v povodí Moravy jsou mj.: Brno, Dalešice, Dlouhé stráně, Jevišovice, Letovice, Nové Mlýny, Plumlov, Vír I a II, Vranov, Výrovice a Znojmo.

Povodí Odry

Komentář

H

<p>Státní podnik Povodí Odry má na starosti správu a údržbu vodních toků a vodních děl v povodí řeky Odry a na jejích přítocích. Náplní jeho činnosti jsou také zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod, investiční činnost včetně protipovodňových opatření, vytváření podmínek pro oprávněná nakládání s vodami, spolupráce při zneškodňování havárií na vodních tocích, činnost v oblasti plánování podle vodního zákona, činnost akreditovaných laboratoří, geodetické služby, výroba elektrické energie, rybářské hospodářství...</p> <p>Na stránkách Povodí Odry lze nalézt aktuální informace o stavech a průtocích na tocích a v nádržích, údaje ze srážkoměrných stanic na území povodí, rybářské hospodářství a aktuální události.</p>
<p>Dostupné informace</p>
<p>Hydrologická situace H</p>
<p>Na webových stránkách Povodí Odry jsou zpřístupněny některé aplikace s aktuálními údaji o stavech a průtocích na vodních tocích a vodních dílech. Dále jsou zde údaje o srážkách. Uvedené aplikace jsou k nalezení zde: Stavy a průtoky na tocích, srážky, stavy v nádržích, akumulace a odběry.</p> <p>Dále v této části stránek nalezneme zprávy o jakosti vod v tocích a nádržích a rovněž tabulku s časovou řadou stavů všech vodních nádrží.</p>
<p>Vodohospodářské informace H</p>
<p>Na stránkách podniku Povodí Odry jsou uvedena přehledná schémata podnikem spravované vodohospodářské soustavy, zásobování vodou, zdroje znečištění vody, rozpis vodohospodářské bilance od roku 2002 a navíc je zde odkaz na povodňový plán Moravskoslezského kraje.</p> <p>Ve správě podniku Povodí Odry se v současné době nachází celkem 8 přehrad, z nichž největšími jsou Slezská Harta a Šance. Ostatní jsou Těrlicko, Žermanice, Olešná, Kružberk, Morávka, Baška.</p>
<p>Proces plánování H, V</p>
<p>Na stránkách podniku Povodí Odry je plánování popsáno ze dvou hledisek. Jsou zde plány povodí, ve kterých jsou stanoveny cíle pro dané dílčí povodí. Tyto plány slouží k ochraně a zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů, ke snížení nepříznivých účinků povodní a sucha, pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb a pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny. Druhou skupinu tvoří plány pro zvládnutí povodňových rizik, které se soustřeďují na prevenci a předpovědi před povodněmi.</p>
<p>Projekty H, V, B</p>
<p>Na stránkách podniku Povodí Odry jsou uvedeny informace o některých projektech, které mají napomoci k lepšímu využívání zdrojů vod a zlepšení protipovodňové ochrany sídel. Mezi projekty je také geobiocenologické mapování celého povodí. V současnosti zde najdeme projekty: Zvýšení povodňové ochrany města Ostravy, Povodňová</p>

ochrana městského obvodu Hrabová, Povodňová ochrana městského obvodu Polanka nad Odrou, Křídlatky v povodí Morávky, Flóra a fauna v tocích povodí Odry, Studie vyhodnocení a zvládání povodňových rizik na řece Odře v úseku Bohumín – Polanka, Dokončení předběžného vyhodnocení povodňových rizik v ČR, Studie protipovodňových a revitalizačních opatření na Mohelnici.

Zdroj dat:

Povodí Ohře. [online]. 2013. [citováno 21. 4. 2013]. <http://www.poh.cz>

Povodí Vltavy. [online]. 2013. [citováno 19.4. 2013] <http://www.pvl.cz/>

Povodí Labe. [online]. 2013. [citováno 21. 4. 2013]. <http://www.pla.cz/planet/webportal/internet/>

Povodí Odry. [online]. 2013. [citováno 19. 4. 2013]. <http://www.pod.cz/index.html>

Povodí Moravy. [online]. 2013. [citováno 19. 4. 2013]. <http://www.pmo.cz/>

Státní fond životního prostředí ČR

G, P, H, K, B, V

Komentář

Státní fond životního prostředí České republiky je specificky zaměřenou institucí, která je významným finančním zdrojem při ochraně a zlepšování stavu životního prostředí. Je jedním ze základních ekonomických nástrojů pro plnění závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv o ochraně životního prostředí, závazků vyplývajících ze členství v Evropské unie a Státní politiky životního prostředí.

Fond byl zřízen a jeho činnost je legislativně upravena zákonem [č. 388/1991 Sb.](#), na který navazují prováděcí předpisy. Příjmy Fondu jsou tvořeny především z plateb za znečišťování nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí. O použití finančních prostředků z Fondu rozhoduje ze zákona ministr životního prostředí na základě doporučení poradního orgánu - [Rady Fondu](#). Tyto příjmy tvoří součást státního rozpočtu České republiky. Státní fond životního prostředí je též zprostředkujícím orgánem pro část Operačního programu Infrastruktura a od roku 2007 pro Operační program Životní prostředí.

Dostupné informace

[Národní programy](#): Státní fond životního prostředí ČR poskytuje dotace z národních zdrojů na projekty, které nelze podpořit z peněz EU v rámci Operačního programu životní prostředí nebo z programu Zelená úsporám, v rámci tzv. národních programů. Podporu poskytuje žadatelům na základě Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 6/2010 o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR, která vstoupila v platnost 1. května 2010. Podpora je poskytována formou dotace, půjčky nebo formou kombinace dotace a půjčky. Dokumenty pro národní programy jsou přístupné [zde](#). Aktuální nabídku podpory najdete také [na internetu](#).

[Operační program Životní prostředí](#) (OPŽP) je podle výše finančních prostředků druhým největším českým operačním programem. V letech 2007-2013 nabízí z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj téměř 5 miliard eur, z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR a státního rozpočtu dalších více než 300 milionů eur. Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí v České republice. Dokumenty pro OPŽP jsou přístupné [zde](#). Aktuální nabídku podpory najdete také [na internetu](#).

[Operační programu Infrastruktura](#): OP Infrastruktura je jedním z pěti operačních programů zahrnutých do Rámce podpory společenství ČR a představuje podrobné rozpracování cílů a priorit uvedených v Národním rozvojovém plánu na období 2004 - 2006. Operační program dále rozvíjí Programový dodatek, který obsahuje priority a podrobné úpravy na úrovni jednotlivých opatření. Globálním cílem OP Infrastruktura je ochrana a zlepšování životního prostředí a rozvoj a zkvalitňování dopravní infrastruktury při respektování principů udržitelného rozvoje s důrazem na naplňování standardů EU. Dokumenty pro OP Infrastruktura naleznete [zde](#).

[Fond soudržnosti](#) byl zřízen v roce 1993 a nepatří mezi strukturální fondy. Historicky vzato financuje projekty ve sféře životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Pozornost se věnuje tomu, aby se vyloučilo financování projektu z Fondu soudržnosti a Strukturálních fondů současně.

Podporovány jsou projekty z oblasti životního prostředí. Patří sem udržování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí, ochrana lidského zdraví, obezřetné a racionální využití přírodních zdrojů. Druhou skupinu tvoří projekty z oblasti dopravy, jež mají vytvořit nebo modernizovat infrastrukturu v oblasti dopravy v rámci transevropské dopravní sítě nebo projekty, které zajistí napojení na tuto síť. Dokumenty týkající se Fondu soudržnosti naleznete [zde](#).

Švýcarské fondy: Program švýcarsko-české spolupráce byl oficiálně zahájen Ministerstvem financí ČR 5. června 2009. Jednou z prioritních oblastí tohoto programu je životní prostředí. Program švýcarsko-české spolupráce umožní České republice přijímat finanční pomoc Švýcarska ve výši 109,78 milionů švýcarských franků, což je přibližně 1.744 miliardy korun. Základním dokumentem pro příjem finančního příspěvku je [Rámcová dohoda](#). Z této částky je přibližně 30 milionů franků, tedy téměř 0,5 miliardy korun, určeno pro oblast životního prostředí a infrastruktury. Aktuální informace týkající se realizace Programu švýcarsko-české spolupráce (např. oznámení o vyhlášení výzev) jsou k dispozici na [stránkách Ministerstva financí ČR](#).

Ústav ekologie krajiny

B

Komentář

Ústav ekologie krajiny AV ČR (ÚEK AV ČR) je multidisciplinární ústav základního výzkumu, který je orientován na základní a aplikovaný výzkum krajiny a jejích biotických a abiotických složek. Krajina je studována jako dynamický systém za použití různých přístupů a vědních disciplín. Výzkum je prováděn ve třech základních úrovních, které mohou být rozlišeny na základě velikosti studovaných objektů, tj. – atomy až buňky – buňky až populace – populace až krajina.

Badatelská činnost ústavu je v současné době zaměřena především na řešení následujících okruhů otázek:

- Problematika biologicky aktivních a cizorodých látek, toxických mikroelementů a buněk
- Globální změny prostředí a jejich vliv na lesní ekosystémy. Hodnocení narušení struktury a funkcí krajiny na základě modelových stresových zátěží.
- Biodiversita a diversita krajiny
- Ekologicky šetrné hospodaření v kulturní krajině

V současné době je ústav rozmístěn na třech pracovištích: v Českých Budějovicích, kde je zároveň hlavní sídlo ústavu, v Brně a dále pak na nově vznikajícím pracovišti v Nových Hradech. Součástí ústavu jsou i dvě terénní stanice. A to experimentální pracoviště Bílý Kříž v Beskydech a stanice Albrechtec na Šumavě.

Dostupné informace

B

Sektor experimentální ekologie

Zabývá se výzkumem fyziologických procesů (fotosyntéza, respirace, transpirace, tvorba a alokace biomasy) ve vztahu k růstu a vitalitě lesních stromů a jejich ovlivnění různými faktory životního prostředí, jako jsou např. globální klimatické změny (skleníkový efekt, ozonová díra), zvýšená sluneční radiace, změny teplot, vodní režim, znečištění ovzduší a lesní hospodářství. V sektoru pracuje jedna laboratoř s několika pracovními týmy:

- Laboratoř ekologické fyziologie lesních dřevin
- Centrum výzkumu účinků globálních klimatických změn na fotosyntézu

B**Sektor chemie životního prostředí**

Vědecká aktivita tohoto interdisciplinárního sektoru je zaměřena na vývoj metod pro detekci, stanovení, izolaci, odstraňování a modifikaci biologicky aktivních látek, xenobiotik a buněk. Získané výsledky jsou mimo jiné využity při studiu osudu vybraných xenobiotik a patogenních mikroorganismů ve složkách životního prostředí. Sektor je rozdělen na dvě laboratoře:

- Laboratoř biochemie a mikrobiologie
- Laboratoř analytické chemie

B**Sektor krajinné ekologie**

Interdisciplinární sektor zaměřený na studium krajiny jako ekosystému, který je založen na interakci fyzikálních, biologických a sociálních systémů. V rámci sektoru jsou studovány funkce krajiny, struktury krajiny a její změny v různém krajinném měřítku. Uvnitř sektoru pracují následující týmy:

- Kabinet antropoekologie
- Laboratoř dálkového průzkumu Země a GIS
- Pracovní skupina bioindikací
- Laboratoř ekologie lesa

B**Sektor fyzikální biologie**

Sektor, který provádí skutečně základní výzkum na biofyzikální, biochemické a molekulární úrovni. Vědecký výzkum zaměřený na analýzu dynamiky přírodních systémů, jejichž základní charakteristikou je prostorová a funkční dynamika v jistém zjednodušení sledovatelná na základě analýzy toku energie, látek a informací daným systémem. Sektor se dělí na 1 oddělení a 5 laboratoří:

- laboratoř zobrazovacích technik
- laboratoř náročných výpočetních technik
- laboratoř biomembrán
- laboratoř nanobiologie
- laboratoř buněčné biologie
- oddělení biochemie a mikrobiologie

Zdroje dostupných informací:

Internetové zdroje:

Česká společnost pro krajinnou ekologii: [online]. c2013, [cit. 18. dubna 2013].

Dostupné www:< http://www.iale.cz/downloads/bul_2_00.pdf>

Akademie věd České republiky: [online]. c2013, [cit. 18. dubna 2013].

Dostupné z www:< http://old.cas.cz/data/pracoviste/uek_info.pdf>

Dostupné z www:< <http://web.natur.cuni.cz/cziale/mater/diskuze/Dopisy/Dopis2.pdf>>

Nanotechnologie: [online]. c2013, [cit. 20. dubna 2013].

Dostupné

z www:<<http://www.nanotechnologie.cz/view.php?cislocclanku=2007080085&unvisible=1>>

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL)**B, V, K, G, P, H****Komentář**

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (ÚHÚL) je organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem zemědělství České republiky. Historie ústavu sahá do roku 1935. Zabývá se skutečným stavem lesů (dřevinná skladba, zdravotní stav, funkce lesů,..) Definiuje zásady hospodaření v lesích a funguje jako zdroj informací pro vypracování hospodářských plánů. Vede databáze a archivy o myslivosti a lesích v ČR včetně dat monitoringu.

Dostupné informace**B, V**

Zabezpečování poradenství a služeb při provádění certifikace lesů České republiky: Certifikace lesů je proces, v rámci kterého nezávislá organizace vydává písemný doklad (certifikát) potvrzující, že hospodaření v lesích splňuje předem stanovená kritéria trvale udržitelného hospodaření v lesích. ÚHÚL poskytuje poradenství, informační servis a služby při provádění certifikace lesů v České republice.

Certifikuje se hospodaření v lesích, které musí splňovat kritéria trvale udržitelného hospodaření v lesích. Pohyb dřeva z certifikovaných lesů. Toto je označováno jako certifikace spotřebitelského řetězce dřeva (C-O-C).

B, V

Informační a datové centrum zajišťuje vedení centrální databáze a archivu o lesích a myslivosti v České republice, včetně dat monitoringu a dalších navazujících informací. Nejdůležitějším cílem je průběžné naplňování a správa dat o lesích a lesním hospodářství v České republice a zpřístupnění těchto dat orgánům státní správy lesů a lesnické i ostatní oprávněné veřejnosti.

Pro provádění těchto činností disponuje ústav zkušenými odborníky a špičkovým technickým vybavením. Tím se výrazně podílí na technologickém vývoji v oblasti lesního hospodářství a hraje významnou roli v utváření a podpoře státní lesnické politiky.

G, P, K, H, B

Cílem typologie lesů je rozlišit plochy lesů podle stejných podmínek pro růst a navrhnout vhodné hospodaření s lesem. Hlavním kritériem pro klasifikaci jsou právě růstové podmínky. Zjišťuje tedy vztahy mezi fyzikálně–geografickými, geologicko–pedologickými a klimatickými prvky. Tato data se poté mohou využít například pro hodnocení funkcí lesních ekosystémů, oceňování lesů nebo tvorba plánů péče o chráněné oblasti. Důležité je sledovat trvalé znaky území a snažit se o rekonstrukci těch proměnlivých. Díky sledování všech těchto znaků je možné rozlišit klimatické lesní vegetační stupně a edafické kategorie. Pod touto kategorií tedy najdeme typologickou tabulku lesů (2003) a typologický klasifikační systém ÚHÚL (1987).

V**Mapový server ÚHÚL:**[Katalog mapových informací o lesním a mysliveckém hospodářství ČR.](#)[Katalog datových informací o lesním a mysliveckém hospodářství ČR.](#)**B**

Vykonává aktivity i na [mezinárodní](#) úrovni. Najdeme zde například informace z [předsednictví ČR \(PRES\) v Radě EU](#), [mezinárodní spolupráce](#) a další.

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský **P,V,B**

Komentář

Od 1. 1. 2010 je [ÚKZÚZ](#) pověřen Ministerstvem zemědělství k provádění úředních kontrol pro oblast ekologického zemědělství. Dále ústav vyřizuje žádosti o registrační čísla pozemků, na kterých se nacházejí vinice a žádosti o udělení oprávnění k provádění některých laboratorních zkoušek, povolení dovozu rozmnožovacího materiálu, žádost o zařazení chmelnice do evidence, žádost o registraci hnojiv a žádost o udělení ochranných práv k odrůdě. Více informací o činnosti ÚKZÚZ [zde](#).

Dále ÚKZÚZ spolupracuje na projektech z programu [Phare](#), jež se zaměřuje na pomoc nově se transformujícím zemím bývalého sovětského bloku. A také je zapojen do projektu z programu [Transition Facility](#), který si klade za cíl pomoc s rozvojem a posílení institucí veřejné správy, které jsou zodpovědné za zavádění legislativy EU do právních systémů v dané zemi.

Odrůdy

V

[Seznamy doporučených odrůd \(SDO\)/Přehledy odrůd \(PO\)](#): Seznamy poskytují nezávislé informace o odrůdách, jejich vlastnostech a vhodnosti pro pěstební podmínky České republiky. Nachází se zde seznam plodin zařazených do zkoušek SDO a termíny a místa dodání rozmnožovacího materiálu.

[Kompletní informace o odrůdách registrovaných v ČR](#): Obsahuje kompletní informace o zkoušených odrůdách, seznamy doporučených odrůd, odrůdy registrované v ČR, seznam odrůd zapsaných ve Státní odrůdové knize, databáze odrůd a společný katalog odrůd zemědělských potravin a zeleniny.

Osivo a sadba

V

[Hlavní činnost odboru osiv a sadby](#): Registruje a kontroluje směsi osiv v rozsahu působnosti odborného zákona, zajišťuje veškeré činnosti související s povoláním a evidencí dovozu osiva a sadby, zajišťuje laboratorní činnost, zastupuje ČR v orgánech ES, podílí se na připravovaných dokumentech a evropské legislativě, více informací [zde](#).

Hnojivo a půda

V, P

Sekce úřední kontroly (SÚK) vykonává [činnost v oblasti hnojiv a půdy](#). SÚK je rozdělena do dvou organizačních bloků – Samostatná odborná oddělení a Odbor zemědělské inspekce.

Činnost samostatných odborných oddělení je regulována zákonem [č. 147/2002 Sb.](#) a

zákonem [č. 156/1998 Sb.](#) Tato oddělení se dělí na tři samostatná pracoviště.

Oddělení bezpečnosti půdy a lesnictví vede seznam kontaminovaných ploch z důvodu ochrany půdy před vstupem nežádoucích látek do potravního řetězce a trvale monitoruje vlastnosti půd. Dále provádí průzkum půdních vlastností lesních pozemků a monitoruje kvalitu kalů, říčních a rybníčních sedimentů.

Oddělení biologických testací zajišťuje a vyhodnocuje agrochemické testování zemědělských půd a testuje působení různých způsobů a intenzit hnojení na výnos a kvalitu produkce zemědělských plodin. Dále oddělení funguje jako vykonavatel znaleckých posudků hnojiv, agrochemických vlastností půd a provádí kontrolu ploch po aplikaci upravených kalů a sedimentů vodních ploch.

Poslední oddělení registrace hnojiv provádí registraci hnojiv a dalších pomocných přípravků a hnojiv. Také zajišťuje státní dozor při přezkušování těchto látek a uvádění do oběhu.

Odbor zemědělské inspekce vykonává úřední kontrolu na základě [§ 16 zák. č. 91/1996 Sb.](#) v těchto odvětvích:

- kontrola dovozu, využití a jakosti krmiv, doplňkových látek, premixů a jejich skladování a označování
- odběr vzorků krmiv, doplňkových látek a premixů
- monitorování výskytu zakázaných a nežádoucích látek v krmivech
- hodnocení vzorků krmiv, vydávání posudků, rozborů a osvědčení krmiv
- spolupráce při tvorbě právních předpisů v oblasti krmiv

Ekologické zemědělství

B, V

[Ekologické zemědělství](#) v ÚKZÚZ je podmíněno nařízeními Evropského parlamentu a Evropské rady [č. 882/2004](#) o úředních kontrolách kvůli dodržování právních předpisů, které se týkají krmiv, potravin, zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat.

Ústav je pověřen prováděním těchto úředních kontrol a je za ně zodpovědný. Součástí je i kontrola plnění podmínek pro vyplácení dotací. Hlavní náplní úředních inspekcí je kontrola vedení dokumentace, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, kontrola krmiva a životního prostoru zvířat a označování produktů ekologického zemědělství. Tyto kontroly provádí Odbor zemědělské inspekce (OZI).

Dále Odbor osiv a sadby (OOS), pověřený ústavem vede databázi osiv a sadbových brambor získaných ekologickým způsobem produkce a vydává výjimky na použití konvenčního osiva a sadby v ekologickém zemědělství. Poslední činností je kontrola ekologických sadů kvůli zjištění plnění podmínek pro vyplácení dotací v [AEO](#) (oprávněné hospodářské subjekty).

Trvalé kultury

B, V

Činnost v oblasti [trvalých kultur](#) vykonává sekce rostlinné výroby, přičemž jsou rozděleny mezi 4 sídla. Oddělení trvalých kultur Brno metodicky řídí a zajišťuje uznávání množitelských porostů a rozmnožovacího materiálu chmele, révy a ovocných rodů a druhů ve smyslu příslušných zákonů, včetně vydávání uznávacího listu a rozhodnutí o neuznání.

Dále vede evidenci ovocných sadů a ovocnářských subjektů a posuzuje záměry žadatelů o dotace na výsadby sadů a vinic. Také zastupuje Českou republiku v mezinárodních organizacích týkajících se trvalých kultur. Dalším oddělením je Oddělení registru vinic Znojmo – Oblekovice. Toto oddělení se stará o registrace vinic. Vede statistické sledování produkčního potenciálu v oblasti vinohradnictví a vinařství v ČR a spravuje udělování práv na opětovnou výsadbu a udělování práv k nové výsadbě. V Oblekovicích sídlí i Oddělení vinohradnictví, které se zabývá pokusy s vinnou révou. Odebírá, ošetřuje a zpracovává vzorky čerstvých hroznů na víno pro Evropskou databanku izotopových hodnot vín.

Posledním oddělením je Oddělení chmele Žatec, které vede evidenci a registraci chmelnic podle příslušného zákona a posuzuje návrhy na rušení chmelnic a zajišťuje certifikaci chmele dle příslušného zákona. Dále se v sekci Trvalé kultury nachází registrace sadů, vinic, chmelnic a firem. V každé části jsou kontaktní údaje a v případě vinic a chmelnic také soubory z velikostí sklizně za několik posledních let. Dále se zde v části certifikace nacházejí formuláře o uznání množitelských porostů. A odkaz na legislativu týkající se dané problematiky.

Krmiva

B

Činnost v oblasti [krmiv](#) vykonává Sekce úřední kontroly (SÚK) – Oddělení krmiv a Odbor zemědělské inspekce. Tyto subjekty zajišťují kontrolu nad výrobou krmiv a nad dováženými krmivy. Oddělení krmiv dále vede registr výrobců a dovozců krmiv, doplňkových látek a premixů a provádí jejich registraci. Dále vydává osvědčení o odborné způsobilosti pro výrobu doplňkových látek, premixů a krmiv s použitím premixů. Na webových stránkách je seznam dovozců krmiv se zesílenou kontrolou.

Dále se tato oddělení zabývají registrací a schvalováním provozů, jejichž seznam je umístěn na [webu](#). V sekci kontrola krmiv jsou umístěny zprávy o kontrole krmiv v posledních letech a tolerance pro kontrolu krmiv. Uvedeny jsou také požadavky pro používání a označování krmiv a zvláštní požadavky na oleje a tuky podle směrnic evropské unie. Část týkající se ekologického zemědělství bude popsána později. Dále jsou uvedeny podrobnosti ke kontrolnímu systému Cross Compliance. Nakonec je opět shrnuta legislativa a publikace a články vztahující se k tématu.

Živočišná výroba

B, V

Činnost v této oblasti vykonává **Sekce úřední kontroly (SÚK)**, a to:

Samostatná odborná oddělení: Provádí výkon státního dozoru nad výrobou, dovozem, užitím a jakostí krmiv. Přezkuzuje výrobní provozy a vede jejich evidenci. Provádí registraci výrobců a dovozců krmiv a doplňkových látek. Provádí ověřování technologie výroby, úpravy a konzervace krmiv.

Odbor zemědělské inspekce: Vykonává úřední kontrolu v několika oblastech, jsou to:

- výroba, dovoz, užití a jakost krmiv, doplňkových látek, premixů a jejich skladováním a označováním
- odběr vzorků krmiv, doplňkových látek, premixů

- monitoring výskytu zakázaných a nežádoucích látek v krmivech
- spolupráce při tvorbě právních předpisů v oblasti krmiv

Laboratoře**V**

Národní referenční laboratoře: Vykonává tyto činnosti:

- vývoj, ověřování, validace a zavádění laboratorních metod
- vydávání a novelizace jednotných pracovních postupů
- spolupráce s příslušnými referenčními laboratořemi Evropských společenství
- vydávání potvrzení o způsobilosti k provádění analytického stanovení a zpracování podkladů pro udělení a odebrání oprávnění k výkonu laboratorní činnosti pro externí subjekty dle příslušných zákonů.
- účast v mezinárodních mezilaboratorních porovnávacích zkouškách pro zajištění externí kontroly kvality.

Zdroje:

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ. *UKZÚZ* [online]. 2013 [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: <http://www.ukzuz.cz/Default.aspx>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Eagri*. [online]. 2009, 2013 [cit. 2013-04-12].

Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/>

Eur-lex: Přístup k právu Evropské unie. *Nářízení Evropského Parlamentu a Rady: Nářízení č. 882/2004* [online]. 2013 [cit. 2013-04-12].

Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R0882:CS:NOT>

European commission. EVROPSKÁ UNIE. *Taxation and customs union: Authorised Economic Operator (AEO)* [online]. 2013 [cit. 2013-04-12]. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/aeo/

<u>Vojenské lesy a statky ČR</u>	
V, B,	
Komentář	
	Vojenské lesy a statky ČR, s.p. (VLS) jsou podnikem s více než osmdesátiletou tradicí. Jsou účelovou organizací založenou Zakládací listinou Ministerstva obrany ČR. Hospodaří převážně ve výcvikových prostorech Armády ČR - zhruba na 126 000 hektarech lesní půdy v majetku státu. To představuje přibližně pět procent lesní půdy v České republice. Na hospodaření v lesích se podílí šest divizí VLS a jejich lesní správy. Na rozdíl od jiných lesnických organizací hospodaří VLS i na více než 6000 ha zemědělské půdy. Další součástí hospodaření je i myslivost a rybářství.
Dostupné informace	
B	
	Katalog sadebního materiálu Můžeme si zjistit, ve kterých lesních školkách se pěstují specifické dřeviny.
V, B,	
	Výroční zpráva Ve výroční práci můžeme zjistit velikost a typ zemědělského využití půdy, dále například těžbu dřeva. Nachází se zde také stav zásoby dříví v tisících m ³ , dále produkce lesních školek. Druhá část výroční práce je věnována biotickým škodlivým činitelům, tzn. hmyzím škůdcům. Dále je zde seznam chráněných území NATURA 2000, a seznam významných stromů.
B	
	Sledování jelenů sika Monitorovanie Jeleňa Siku (<i>Cervus nippon nippon</i>) v honitbe Hradište obojkami vybavenými GPS zariadením na štyroch jedincov tohto druhu pre zistenie ich životných rytmov a zistenie ich migračných trás.
V	
	Cyklotrasy v bývalom VVP Ralsko Vojenské lesy a statky ČR vytvárajú ideálne podmienky pre rozvoj cykloturistiky v bývalom VVP Ralsko kde upravujú komunikácie, značia cykloturistické chodníky a vytvárajú odpočívadlá pre cykloturistov. Taktiež vydali v roku 2008 podrobnú mapy všetkých cyklotrás „Cykloráj Ralsko“ v mierke 1:25000.

B[Lesní pedagogika](#)

Lesná pedagogika má za cieľ priblížiť ľuďom jednotlivé práce v lese, zlepšiť ich vzťah k lesu a k lesnému hospodárstvu. V rámci projektu [Vojenské lesy školám](#) ponúkajú VLS ČR každoročne, v období marec až november, deťom základných a stredných škôl, prezentáciu lesného hospodárstva, ekologickej výchovy a ochrany prírody formou exkurzie do lesných porastov, ale aj besied v školách. Taktiež je možnosť využiť náučnú trasu [Jeřáb](#). Vedie od informačného strediska v Hradčanoch a na 8 náučných tabulách tu nájdeme informácie o prírodných podmienkach Ralska, geológii Hradčanských stien, borovom hospodárstve, drevinách, rastlinách, vtákoch a cicavcoch Ralska.

V[Rekreační zařízení](#)

VLS ČR ponúkajú na svojich stránkach informácie o ubytovacích zariadeniach, ktoré sú určené k prenájmu pre verejnosť. Ide o rekreačné zariadenia [Olšina](#), [Bukovina](#), [Skelná huť](#) a [Židlov](#).

VÝZKUMNÝ ÚSTAV LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ A MYSLIVOSTI, V.V.I.
H, B, V, K
Komentář
<p>Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti je veřejná výzkumná instituce zřízená Ministerstvem zemědělství ČR. Hlavní náplní VULHM je řešení výzkumných projektů pro odvětví lesního hospodářství. Další činností je zajišťování poradenských a expertních služeb pro vlastníky lesů všech kategorií a státní správu. Svou činností zajišťuje základní a aplikovaný výzkum finančně podporovaný hlavně z veřejných prostředků a to v souladu s platnými právními podmínkami pro poskytování veřejné podpory.</p>
Dostupné informace
<p>H</p> <p>Zajištění dlouhodobého sledování vztahů lesních ekosystémů a hydrologického režimu (1998 - 2011):</p> <p>Činnost je situována převážně do dlouhodobě sledovaných výzkumných povodí v oblasti severní Moravy. Na plně zalesněných povodích Červík a Malá Ráztoka v Moravskoslezských Beskydách probíhá měření od roku 1953. V povodích Malá Ráztoka, Červík a U Vodárny v Jeseníkách bylo zavedeno elektronické měření meteorologických dat, avšak klasické metody zůstávají zachovány pro srovnání metodik. Shromažďování a vyhodnocování dat je zaměřeno na udržení nepřetržité časové řady výsledků, majících význam především pro vývoj srážkoodtokových vztahů, vliv lesa na vodní režim krajiny či na koloběh prvků v lesních ekosystémech. Výsledky lze nalézt ve výroční zprávě za rok 2003.</p>
<p>H</p> <p>Hodnocení kvality vody v lesních ekosystémech (1998 - 2005):</p> <p>Předmětem činnosti bylo monitorování chemismu srážek volné plochy, podkorunových srážek, půdní vody a chemického složení vody zdrojů odtékajících z lesních ekosystémů na výzkumných objektech Zdíkov (Šumava), Vojířov (Českomoravská vrchovina), Strouha, Vseteč - Kamýk (Středočeská pahorkatina) a Třebotov (Český kras). Výsledky lze opět nalézt ve výroční zprávě, tentokrát pro rok 2005.</p>
<p>H</p> <p>Hodnocení jakosti vody drobných zdrojů a toků:</p> <p>Součástí řešené vodohospodářské problematiky a monitoringu kvality vody bylo hodnocení jakosti vody drobných zdrojů a toků. Zde byl hodnocen najednou celý soubor výsledků z let 2000 – 2010. Jednotlivé ukazatele byly hodnoceny dle Vyhl. MZd č. 252/2004 Sb. Právě voda z drobných zdrojů v zalesněných povodích je často jímána v níže ležících vodárenských nádržích a slouží tak jako primární zdroj pitné vody. Jedním z ukazatelů byla reakce vody – pH. Průměrná hodnota pH byla</p>

7,16. 82,3 % vzorků se nacházelo v rozpětí normovaných hodnot pH 6,5 – 9,5, avšak u 17,7 % vzorků bylo zjištěno pH nižší než 6,5.

H (K)

Vývoj hydrického působení lesů malých horských povodí:

Je sledován jak vliv lesa na jednotlivé složky krajinného prostředí (voda, půda), tak i vliv faktorů prostředí (klíma, antropogenní depozice) na vývoj [lesních ekosystémů](#). Hlavním cílem projektu je dále prohloubit poznání srážko-odtokových vztahů lesnatých povodí a závislosti tvorby odtoku na způsobech [lesnického hospodaření](#).

B (V)

Výzkumná stanice Opočno (VS Opočno): zabývá se lesnickým výzkumem a poradenstvím v celé šíři oboru zakládání a pěstování lesa. Spolu s útvarem ekologie lesa, lesní ochranné služby, VS Kunovice a útvarem biologie šlechtění lesních dřevin se za období 2009-2013 podílí na řešení resortního výzkumného záměru „Stabilizace funkcí lesa v antropogenně narušených a měnících se podmínkách prostředí“.

B (V)

Útvar ekologie lesa: zajišťuje monitoring zdravotního stavu lesa v České republice v rámci mezinárodních programů a projektů. Věnuje se hodnocení vývoje ledních porostů v imisních oblastech ČR a výzkumu příčin poškození lesů. Řeší problémy spojené s narušením ekologické stability lesních ekosystémů způsobné nevyváženou výživou, dlouhodobou antropogenní zátěží (hlavně znečištěným ovzduším) a klimatickými změnami. Na výzkumných povodích řeší problematiku působení lesních porostů na kvalitu a kvantitu vody odtékající do vodních zdrojů. Poradenská činnost pro vlastníky lesů posouzení stavu výživy a antropogenního poškození lesních porostů.

B

Útvar reprodukčních zdrojů – stanice Kunovice (VS Kunovice): zaměřená na šlechtění a záchranu genofondu listnatých (hlavně rychle-rostoucích) dřevin a problematiku lesního semenářství. Součástí je zkušební laboratoř „Semenářská kontrola“, kde se provádí zkoušky kvality plodů a semen dřevin.

B

Útvar biologie a šlechtění lesních dřevin: zaměřuje se na záchranu genetických zdrojů ledních dřevin, zpracovává pěstitelské programy pro jednotlivé dřeviny s ohledem na zachování genetické variability, studuje genetiky podmíněnou proměnlivost ledních dřevin ve vztahu ke geografické variabilitě, adaptačním schopnostem na stanoviště a civilizační zátěži.

V

Lesní ochranná služba (LOS): zabývá se výzkumnou, poradenskou, expertní a monitorovací činností v ochraně lesa biotickými škodlivými činiteli a zabezpečuje činnost [Lesní ochranné služby \(LOS\)](#), v jejímž rámci probíhá [testování biologické účinnosti přípravků na ochranu](#)

[lesa](#) a zpracovávání [stanovisek k dotacím](#) ve smyslu platné legislativy. Pracovníci útvaru se výzkumně podílí na řešení otázek spojených s problematikou významu hmyzu a hub v lesních ekosystémech. Dále se věnují studiu a optimalizaci efektivity obranných opatření proti vybraným škodlivým organizmům (např. lýkožroutu smrkovému, lýkožroutu severskému apod.) nebo jsou zapojeni do řešení výzkumných aktivit jiných útvarů v rámci výzkumného ústavu.

P

[Metody hodnocení zátěže lesních půd rizikovými látkami a identifikace ekologických rizik kontaminace lesních půd \(2011 – 2014\)](#)

Nositelem projektu je Česká zemědělská univerzita v Praze, dalšími spolupracujícími pracovišti jsou Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i. a Masarykova univerzita v Brně. Cílem projektu je navrhnout a ověřit metodiku pro hodnocení kontaminace lesních půd a pro následné hodnocení zejména ekologických, ale i zdravotních rizik v podmínkách konkrétních lesních porostů. Bude identifikována a charakterizována celková zátěž lesních půd rizikovými prvky a persistentními organickými polutanty a z této zátěže vyplývající potenciální ekologická rizika zejména pro půdní organismy, vegetaci a lesní ekosystémy jako celek. Vyhodnocení vlivu na půdní biotu bude mít zásadní význam, protože mikrobiální společenstva jsou považována za hlavní bioindikátory půdního zdraví, a referenční hodnoty pro parametry půdních mikrobiálních společenstev dosud chybí.

P

[Stav lesních půd jako určující faktor vývoje zdravotního stavu, biodiverzity a naplňování produkčních i mimoprodukčních funkcí lesa \(2011-2014\)](#)

Projekt je zaměřen na aktuální problematiku kritických zátěží lesních půd a jejich překračování. Cílem je poskytnout nutné informace a podklady pro stanovení aktuální hodnoty kritických zátěží a úrovně jejich překračování v lesních porostech v ČR a dále pro posouzení vypovídací schoposti o stavu půd, jak je prezentována současným typologickým systémem. Projekt poskytne aktuální pohled na situaci a po kalibraci na měřená data umožní zpracovat aktualizované mapy překračování kritické zátěže lesních půd.

P

[Obsahy sloučenin hliníku v lesních půdách - identifikace problémových lokalit, metody omezení degradačních změn v půdách, možnosti hospodaření pro udržení produkční a ostatních funkcí lesa \(2009 – 2013\)](#)

Na vybraných plochách ve smrkových a bukových porostech jsou analýzy projektu BIOSOIL doplněny o stanovení jednotlivých specií hliníku, jsou odebírány vzorky kořenů, u kterých je stanovována životnost, množství a kvalita mykorhiz a poměr Ca/Al, obsah přístupného Al ve výluhu BaCl₂ se zastoupením jednotlivých specií a toxických forem tohoto prvku. Na základě zjištěných výsledků bude zhodnocen vliv výskytu toxických forem hliníku na stav a životnost kořenů a na celkový zdravotní stav hodnocených porostů smrku a buku. Projekt je řešen ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou – fakultou agrobiologie, potravních a

přírodních zdrojů.

P

[Vliv drcení klestu na půdu a na růst sazenic smrku, buku, jedle v podmínkách LS Ledeč \(2008 – 2011\)](#)

Cílem projektu bylo vyhodnotit vliv vrstvy drti ze zpracování těžebních zbytků na růst sazenic a následně stanovit optimální postupy pro drcení klestu a zalesňování na takto ošetřených lokalitách. V rámci řešení projektu byl sledován stav a případné změny v chemismu půdy, výživa sazenic a jejich zdravotní stav a přírůst. Dále byly hodnoceny vybrané fyzikální vlastnosti půdy, meteorologické parametry, dekompoziční procesy i stav biotických faktorů. Závěrečná zpráva projektu je umístěna na www.lesycr.cz.

P

[Hodnocení stavu lesních půd:](#)

Cílem projektu průzkumu lesních půd na plochách I. úrovně je získání základních informací o chemickém složení půd a jeho změnách v čase, stanovení vlastností, které jsou ukazatelem citlivosti lesních půd ke znečišťování ovzduší a vliv atmosférické depozice (acidifikace). Projekt slouží také k hodnocení stavu půd v rámci celé Evropy a umožňuje získat srovnatelná data z jednotlivých zemí. Na plochách I. úrovně se předpokládá opakování průzkumu jedenkrát za deset let, na plochách intenzivního monitoringu (II. úroveň) po pěti letech. Doposud proběhly dva průzkumy. První v roce 1995, druhý probíhal v letech 2005 – 2008. Analýzy vzorků prováděla akreditovaná zkušební laboratoř VÚLHM, po vysušení a homogenizaci vzorků se stanovily aktivní pH (H₂O) a výměnné pH (CaCl₂), sušina, dále obsah přístupných prvků ve výluhu BaCl₂ (Al, Ca, Fe, K, Mg, Mn, Na) a celkový (pseudototální) obsah prvků ve výluhu lučavkou královskou (Al, Ca, Fe, K, Mg, Mn, Na, P, kovy As, Cd, Cr, Cu, Pb, Zn), obsah N_{tot}, St_{ot}, Ct_{ot} na analyzátoru CNS, přístupný P. Dále byl stanoven obsah Al a Fe v oxalátovém výluhu, obsah Hg a stanoveno zrnitostní složení, tyto analýzy prováděla [laboratoř VÚMOP](#).

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy (VÚMOP)**P, V, B, H****Komentář**

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy je veřejnou výzkumnou institucí. Byl zřízen Ministerstvem zemědělství dnem 23. června 2006 vydáním zřizovací listiny; vznikl 1. ledna 2007, kdy byl zapsán do rejstříku veřejných výzkumných institucí, vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Zřizovací listinou byla ústavu dána odpovědnost za rozvoj poznání a přenos poznatků vědních oborů komplexních meliorací, pedologie, tvorby a využití krajiny a informatiky k těmto oborům se vztahující.

Dostupné informace

Na této stránce nalezneme půdoznalecký průzkum zemědělských půd z Komplexního průzkumu zemědělských půd (KPZP), probíhající v letech 1961-1971.

V tomto průzkumu je zmapována typologie, zrnitost, skeletovist, zamokření a půdní substráty vybraných půd. Výsledkem jsou mapy v měřítku 1:10 000, generalizované mapy v měřítku 1:50 000 a i mapy v měřítku 1:200 000.

P, V, H**Organizační struktura**

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy se skládá z různých oddělení.

Různá administrativní oddělení jako Oddělení ekonomické a vnitřní správy nebo Oddělení Kanceláře ústavu zajišťují chod organizace.

Poté zde nalezneme Oddělení Hydrologie a ochrany vod, jehož předmětem je například vliv rozmístění druhů pozemků v povodí na hydrologické charakteristiky odtoku, návrh vývoje předpovědního systému ochrany území před povodněmi ochranných pásem vodárenských nádrží a další. Výzkumnou a vývojovou činnost provádí oddělení Náměstek pro výzkum a vývoj. Analýzy půd provádí Oddělení Centrální laboratoře. Oddělení Pedologie a ochrana půdy se zabývá teoretickými problémy pedologie a otázek klasifikace půd a mapování půd, dále pak například příčiny degradace produkčních a mimoprodukčních funkcí půd, jejich důsledky a eliminaci. Další součástí ústavu je Oddělení Hygieny půd, jež monitoruje obsah rizikových prvků v půdě a zhodnocuje regionální zatížení prostřední škodlivinami.

Předmětem činnosti Oddělení Pozemkové úpravy a využití krajiny je řešení uplatňování ověřených metod ochrany půdy a vody v procesu pozemkových úprav a v programech rozvoje venkova nebo metod krajinného plánování, tvorby, využití a ochrany krajiny.

SOWAC GIS

Jedním z poslání instituce je rozvoj aplikované informatiky v oblastech hodnocení, využití a ochrany půdy a vody. Výsledkem těchto aktivit je projekt geografického informačního systému o půdě - **SOWAC GIS**, jehož název je odvozen z anglického názvu „Geoinformation System for Soil and Water Conservation”.

Cílem projektu je zpřístupnit rozsáhlé datové báze **Komplexního průzkumu půd (KPP)** a **bonitačního informačního systému (BIS)**, a jejich aplikační tematická vyhodnocení jako podklad pro zákonná opatření, vyhlášky a opatření resortních i mimoresortních orgánů. Uživatelé geografického informačního systému SOWAC GIS jsou vědečtí pracovníci, uživatelé ze státní správy, projektanti územních plánů a pozemkových úprav, vzdělávací instituce a široká odborná veřejnost. Systém takto poskytuje platformu pro prezentaci výsledků vědy a výzkumu a jejich transfer do praxe.

P, H, V

Závěr: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy se zabývá základním a aplikovaným výzkumem a vývojem v oblasti přírodních, technických a společenských věd se zaměřením na rozvoj poznání a přenos poznatků vědních oborů komplexních meliorací, pedologie, tvorby a využití krajiny a informatiky k těmto oborům se vztahující. Zejména se jedná o metody průzkumu, mapování, monitoringu, hodnocení půdy, využití a ochrany půdy; způsobů využití a aplikace výsledků průzkumu půdy; minimalizace obsahu nežádoucích látek v půdě a vodě a stanovení jejich limitů; komplexní pozemkové úpravy a rozvoj venkova apod.

Zdroje:

- [1] Hlavní stránka. *VÚMOP* [online]. 2011 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: <http://www.vumop.cz/>

[Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka](#)

H

Komentář

[Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka](#) je veřejná výzkumná instituce. Byl zřízen [Ministerstvem životního prostředí](#). Jeho hlavní – výzkumná činnost zahrnuje především problematiku týkající se výzkumu a ochrany hydrosféry. Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka vydává časopis [Vodohospodářské technicko-ekonomické informace](#) (VTEI) a dále neperiodické publikace a každoročně i Zprávu o činnosti ústavu.

Dostupné informace

H

[Odbor hydrauliky, hydrologie a hydrogeologie](#): Těžištěm práce odboru je odborný výzkum a řešení úloh z oblastí hydrologie a hydrauliky povrchových a podzemních vod. Studuje jejich režim a vliv člověka a globálních změn klimatu na jeho dlouhodobou proměnlivost. Sleduje vodní zdroje, jejich využití a dlouhodobou udržitelnost jejich užívání v závislosti na nejrůznějších charakteristikách, včetně zmíněných změn klimatu, teplotního režimu toků a nádrží na kvalitu vody. Rovněž zkoumá extrémní hydrologické jevy (sucho, povodně) a navrhuje jak je eliminovat, používá k tomu studie protipovodňových ochranných opatření, ledových jevů nebo odtokových poměrů. Zabývá se také hydraulickým výzkumem toků. Matematicky modeluje obsah nutrientů (živin) v tocích, stejně jako transport polutantů v nich, jejich akumulaci a ukládání. Řeší bilanci objemu a kvality podzemních vod, jejich udržování a ochrany, opatření pro případ jejich nedostatečné kvality či množství. Hodnotí plošné znečištění acidifikací a pesticidy, problematiku ekologické zátěže krajiny. Zkoumají interakce pozemních a podzemních vod, případně jejich úlohu v ekosystémech. Měří také hydrologické charakteristiky a zpracovává je do [Digitální báze vodohospodářských dat](#). Okrajovou činností odboru je kalibrace vodoměrných vrtulí v [České kalibrační stanici vodoměrných vrtulí](#).

H

[Referenční laboratoř složek životního prostředí a odpadů](#): Laboratoř především shromažďuje a zpracovává data pro projekty a výzkum týkající se jakosti vody. Práce celostátního významu rovněž monitoruje. Jejím úkolem je rovněž spolupráce na národních a mezinárodních přezkoušeních, pro které také připravuje vzorky. Zpracovává legislativní podklady včetně předpisů EU, zkoumá a testuje nové analytické metody, apod. Poskytuje také poradenskou a konzultační činnost jako součást skupiny Chemical Monitoring and Emerging Pollutants a spolupracuje na tvorbě odborných publikací skupiny. Odvětvími laboratoře je oddělení hydrobiologie vody, dále pak oddělení hydrobiologické, radioekologické, základní chemický rozbor a speciální anorganická a organická analýza. Důležitou složkou je také oddělení provozu, které zajišťuje zázemí pro práci většiny složek celého ústavu.

H, V

[Centrum pro hospodaření s odpady](#): Hlavní činností je především výzkum, vývoj, aplikace a hodnocení metod v oblasti nakládání s odpady. Zjišťuje a sleduje proces s nakládáním s odpady, snaží se o prevenci, minimalizaci odpadů a o prosazování legislativních změn. Kontakty [zde](#). Spravuje [informační systém](#) o odpadech obsahující databáze s informacemi o

produkci a nakládání s odpady, od roku 1997 i o zařízeních pracujících s odpady. Databáze odpadů souvisejících s vodním hospodářstvím (např. Technologie úpravy odpadů) se nachází [zde](#). [Seznam provozovaných skládek v České republice](#). Do roku 2007 shromažďovalo informace o [zařízeních oprávněných k převzetí autovraků](#), nyní tuto službu zařizuje [MŽP](#).

H, B

[Odbor aplikované ekologie](#): Zabývá se analýzou vztahů mezi jednotlivými vodními ekosystémy, sledováním vodních organismů a množstvím látek obsažených ve vodním prostředí.

H, V

[Odbor ochrany vod a informatiky](#): Zaměření odboru má z větší části charakter trvalých či dlouhodobých činností pro podporu výkonu státní správy. Podle potřeby se odbor podílí na odborné podpoře přípravy novel prováděcích předpisů navazujících na vodní zákon a na řešení technických problémů spojených s transpozicí komunitární legislativy. Průběžně také zajišťuje tok informací a správu vybraných tabulkových dat a dalších údajů pro hydroekologický informační systém ústavu ([HEIS VÚV](#)).

[Oddělení GIS a kartografie](#), spadající pod tento obor, se pak zabývá mj. správou a aktualizací Digitální databáze vodohospodářských dat [DIBAVOD](#) jako tematické nadstavby a tvorba metodických postupů a kartografických výstupů vodohospodářské tematiky.

H

[Odbor technologie vody](#): Odbor technologie vody se zabývá především problematikou úpravy pitných vod a čištění odpadních vod. Činnost se zaměřuje na výzkum technologických procesů, na posuzování návrhů úpraven a čistíren a na hodnocení jejich provozu a dále na související a podpůrné činnosti, jako je vzorkování vod, kalů a sedimentů, základní chemický rozbor i technologické pokusy a testy. Odbor rovněž zajišťuje sběr, zpracování a verifikaci údajů o zdrojích znečištění vod a o zdrojích pitné vody.

Pod tento obor spadá např. [Zkušební laboratoř vodohospodářských zařízení](#) nebo [Technologická laboratoř](#).